

BIOLOGISK MANGFOLD

Skjervøy kommune

Karl-Birger Strann

Jarle W. Bjerke

Vigdis Frivoll

Trond V. Johnsen

NINAs publikasjoner

NINA Rapport

Dette er en ny, elektronisk serie fra 2005 som erstatter de tidligere seriene NINA Fagrapport, NINA Oppdragsmelding og NINA Project Report. Normalt er dette NINAs rapportering til oppdragsgiver etter gjennomført forsknings-, overvåkings- eller utredningsarbeid. I tillegg vil serien favne mye av instituttets øvrige rapportering, for eksempel fra seminarer og konferanser, resultater av eget forsknings- og utredningsarbeid og litteraturstudier. NINA Rapport kan også utgis på annet språk når det er hensiktsmessig.

NINA Temahefte

Som navnet angir behandler temaheftene spesielle emner. Heftene utarbeides etter behov og serien favner svært vidt; fra systematiske bestemmelsesnøkler til informasjon om viktige problemstillinger i samfunnet. NINA Temahefte gis vanligvis en populærvitenskapelig form med mer vekt på illustrasjoner enn NINA Rapport.

NINA Fakta

Faktaarkene har som mål å gjøre NINAs forskningsresultater raskt og enkelt tilgjengelig for et større publikum. De sendes til presse, ideelle organisasjoner, naturforvaltningen på ulike nivå, politikere og andre spesielt interesserte. Faktaarkene gir en kort framstilling av noen av våre viktigste forskningstema.

Annen publisering

I tillegg til rapporteringen i NINAs egne serier publiserer instituttets ansatte en stor del av sine vitenskapelige resultater i internasjonale journaler, populærfaglige bøker og tidsskrifter.

Norsk institutt for naturforskning

BIOLOGISK MANGFOLD

SKJERVØY KOMMUNE

Karl-Birger Strann

Jarle W. Bjerke

Vigdis Frivoll

Trond V. Johnsen

Strann, K.-B., Bjerke, J.W., Frivoll, V. & Johnsen, T. V. 2007. Biologisk mangfold. Skjervøy kommune - NINA Rapport 209. 49s.

Tromsø, januar 2007

ISSN: 1504-3312

ISBN: 13:978-82-426-1769-9

RETTIGHETSHAVER

© Norsk institutt for naturforskning

Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

TILGJENGELIGHET

Åpen

PUBLISERINGSTYPE

Digitalt dokument (pdf)

REDAKSJON

Karl-Birger Strann

KVALITETSSIKRET AV

Sidsel Grønvik

ANSVARLIG SIGNATUR

Forskningssjef Sidsel Grønvik (sign.)

OPPDRAGSGIVER(E)

Skjervøy kommune

KONTAKTPERSON(ER) HOS OPPDRAGSGIVER

Ragna Stakland

FORSIDEBILDE

Bergirisk – ny art på Rødlista. Foto: Karl-Birger Strann ©

NØKKEWORD

Naturtypekartlegging, Viltkartlegging, Rødlistearter, Viltområder, Skjervøy kommune

KEY WORDS

Mapping of valuated nature types, wildlife, red listed species, valuated wildlife areas, Skjervøy

KONTAKTOPPLYSNINGER

NINA Trondheim

NO-7485 Trondheim

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 73 80 14 01

NINA Oslo

Gaustadalleen 21

NO-0349 Oslo

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 22 60 04 24

NINA Tromsø

Polarmiljøsentret

NO-9296 Tromsø

Telefon: 77 75 04 00

Telefaks: 77 75 04 01

NINA Lillehammer

Fakkeltgården

NO-2624 Lillehammer

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 61 22 22 15

<http://www.nina.no>

Sammendrag

Strann, K.-B., Bjerke, J. W., Frivoll, V. & Johnsen, T. V. 2007. Biologisk mangfold. Skjervøy kommune - NINA Rapport 209. 49s.

Stortingsmelding nr. 42 (2000-2001) pålegger den enkelte sektor å gjennomføre kartlegging av biologisk mangfold innenfor sine ansvarsområder. Kartleggingsarbeidet følger metodikken som er gitt i fire håndbøker som er utarbeidet av Direktoratet for naturforvaltning. I dette prosjektet er det gjennomført kartlegging av naturtyper og vilt. I tillegg kommer kartlegging av rødlistede arter.

Rapporten gir først en kort innføring av bakgrunn, lovverk samt internasjonale forpliktelser for dette arbeidet. Deretter gis en kort beskrivelse av geografi og naturgrunnlag for Skjervøy kommune. Prosjektet har identifisert 12 verdisatte naturtypeområder og 12 viltområder. 22 rødlistearter er påvist i kommunen. Det er identifisert to områder som er særlig viktige for biologisk mangfold.

Det er presentert kart for naturtyper, viltområder og rødlistearter.

Kartene er presentert i denne rapporten og i digital form. Kart som inneholder sårbar informasjon om rødlistearter, er unntatt offentlighet og følger ikke selve rapporten, men er levert separat til Skjervøy kommune. Alle opplysninger om viktige viltforekomster og rødlistearter er lagt inn i databaseverktøyet Excel. Samtlige UTM-referanser er presentert i kartdatum WGS84.

Karl-Birger Strann, NINA, Polarmiljøsenteret, 9296 Tromsø (karl-birger.strann@nina.no).

Jarle W. Bjerke, NINA, Polarmiljøsenteret, 9296 Tromsø (jarle.werner.bjerke@nina.no).

Vigdis Frivoll, NINA, Polarmiljøsenteret, 9296 Tromsø (vigdis.frivoll@nina.no).

Trond V. Johnsen, NINA, Polarmiljøsenteret, 9296 Tromsø (trond.johnsen@nina.no).

Innhold

Sammendrag	3
Innhold	4
Forord	5
1 Innledning	6
2 Metoder og materiale.....	7
2.1 Områdebeskrivelse.....	7
2.2 Datainnsamling	9
2.3 Naturtyper	9
2.4 Viltområder	10
2.5 Ferskvann	10
2.6 Marine områder	10
2.7 Røddlistearter	11
2.8 Ulike aktiviteter og deres påvirkning av miljøet.....	12
3. Resultater	13
3.1 Naturtyper	13
3.2 Lokalteter uten oppgitt UTM.....	27
3.3 Viltområder	28
3.5 Sammenveide områder – viktige områder for biologisk mangfold	46
3.5.1 De enkelte forvaltningsråd	48
3.5.2 Beskrivelse av sammenveide områder	49
4. Referanser	51

Forord

NINA fikk i juni 2005 oppdraget med å gjennomføre kartlegging av naturtyper og vilt i Skjervøy kommune. Vi takker kommunen for oppdraget.

Prosjektet er et samarbeid mellom Skjervøy og Karlsøy kommuner. Økonomisk ramme for prosjektet i Skjervøy var kr. 120 000 eks mva. Vi har i arbeidet gitt høyest prioritet til de områder som ligger nær bebyggelse og som naturlig er mer utsatt for press enn mer avsidesliggende områder normalt er.

Vi har hatt et godt samarbeid med prosjektansvarlig Ragna Stakland (til januar 2006) hos Skjervøy kommune.

Tromsø 1.1.2007

Karl-Birger Strann

1 Innledning

Forekomsten av biologisk mangfold er knyttet til ulike naturtyper og er ikke statisk, men en dynamisk prosess – noen arter virker å være stabile i et leveområde mens andre arter kan forsvinne eller nye dukker opp. Hvilke prosesser som styrer denne dynamikken vet vi ikke alltid, men i de siste tiårene er det mer og mer klart at det særlig er menneskelige faktorer som påvirker dette – enten direkte eller indirekte. Særlig har ulike arealinngrep i stadig økende grad påvirket leveområder for planter og dyr. En god kartlegging av biologisk mangfold og deres leveområder (naturtyper) vil forbedre våre muligheter for å sikre en forsvarlig kunnskapsbasert forvaltning av Norges fauna og flora i framtida.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) har utarbeidet et sett håndbøker som støtte og veiledning til det utfordrende arbeidet med kartlegging av biologisk mangfold:

DN-håndbok 11 (1996 – revidert 2000)	Viltkartlegging
DN-håndbok 13 (1999 – revidert 2006)	Kartlegging av naturtyper
DN-håndbok 15 (2000)	Kartlegging i ferskvann
DN-håndbok 19 (2001)	Kartlegging av marint biologisk mangfold

Videre har Artsdatabanken utarbeidet en liste over truede og sjeldne arter i Norge – Norsk rødliste 2006 (Kålås m. fl. 2006). I kartleggingsarbeidet med Skjervøy kommune er også Fremstad & Moen (2001) brukt som grunnlag ved innlegging av korrekte vegetasjonstyper i Excel. Det er gjennomført intervjuer med personer som besitter stor lokal artskunnskap innenfor zoologi og/eller botanikk. Informantene har også pekt ut områder som innehar stort biologisk mangfold eller forekomst av spesielle arter.

Det er ikke gjennomført registreringer i områder som ligger innenfor etablerte verneområder.

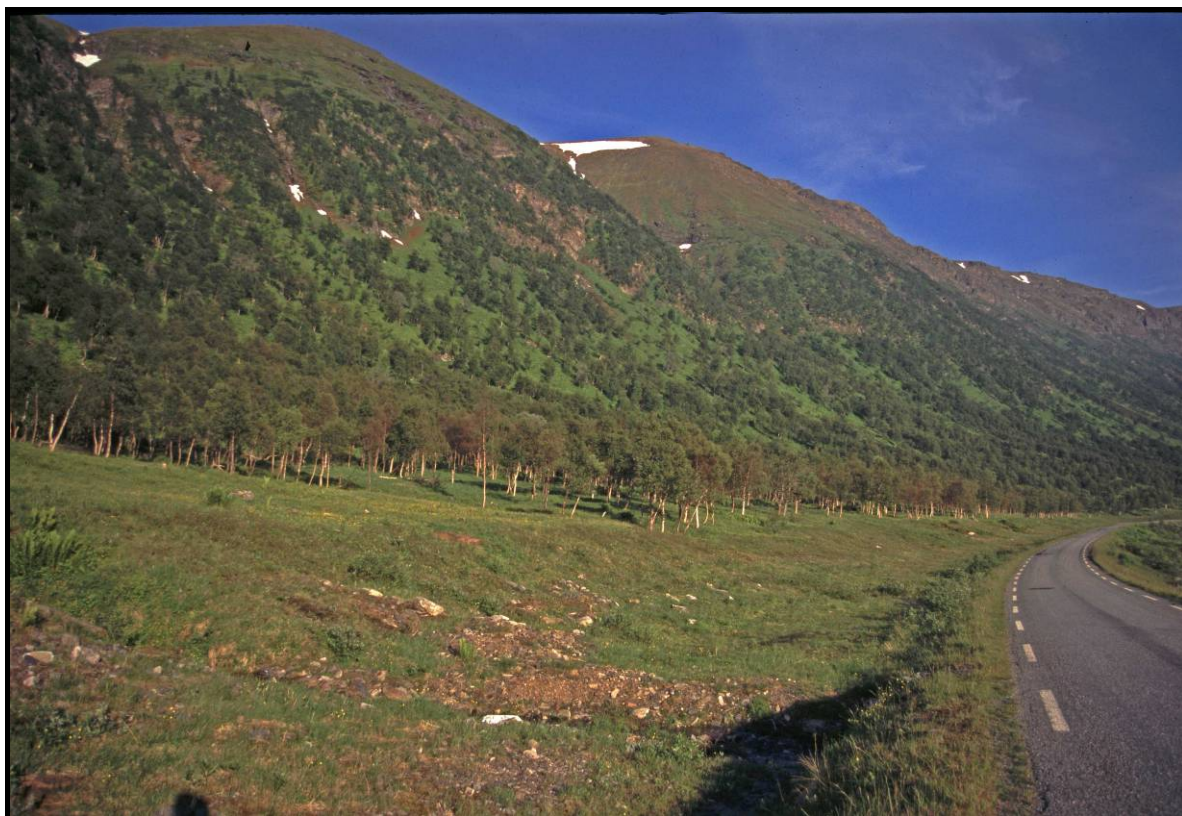
2 Metoder og materiale

2.1 Områdebeskrivelse

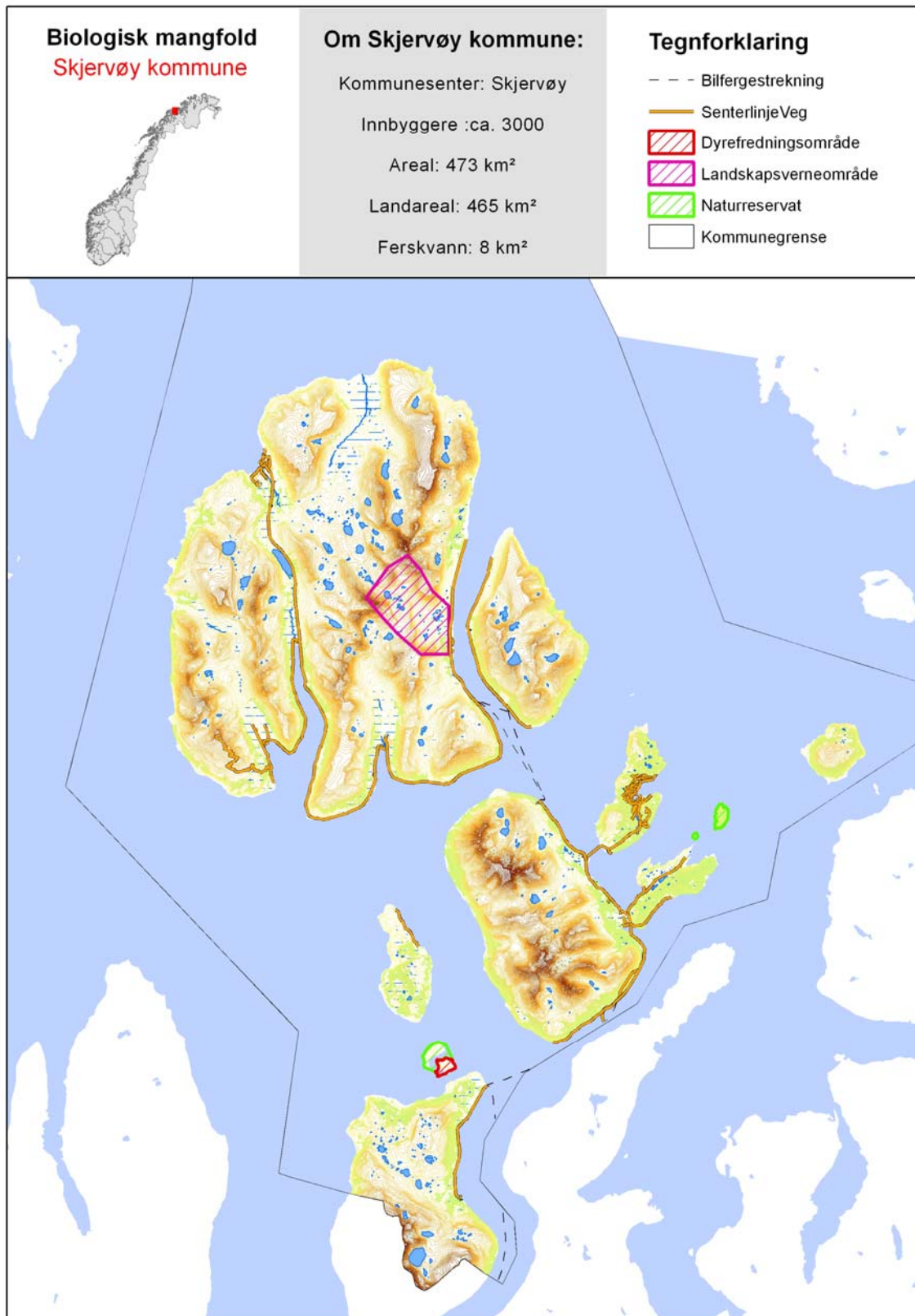
Skjervøy kommune ligger nord og vest for Tromsø (Figur 1). Kommunen preges av fiske, fiskeindustri og noe servicenæring. Berggrunnen består dels av harde bergarter noe som stedvis går fram i de markerte fjellformasjonene på mange av øyene i kommunen.

I Skjervøy ligger det også flere grunne havområder. Disse grunne havområdene danner næringsgrunnlaget for lokalt viktige fuglekonsentrasjoner som bruker disse både under hekkesesongen og i trekk- og vinterperioden.

De frodige bjørkeliene i Langfjorden er nordgrense for tyrihjel. Foto: Karl-Birger Strann ©.

Figur 1. Kart over Skjervøy kommune.

2.2 Datainnsamling

Framgangsmåten for innsamling av opplysninger om biologisk mangfold er følgende:

- Søk i litteratur
- Søk i databaser

NLD (Norsk lavdatabase ved Einar Timdal) 2006:
<http://www.nhm.uio.no/lichens>. Den ble først lagt ut 16.04.1997, siste oppdatering 27.01.2006.

NMD (Norwegian Mycological Database) 2006:
<http://www.nhm.uio.no/botanisk/sopp/>

TROM (herbariet ved Tromsø Museum).

- Intervju med lokalkjente
- Kvalitetssikring og kontroll av opplysninger innhentet fra lokalkjente
- Feltregistreringer

Feltarbeidet ble gjennomført av Jarle W. Bjerke (JWB), Trond Johnsen (TJO); Vigdis Frivoll (VFR) og Karl-Birger Strann (KBS).

I arbeidet med Skjervøy kommune har det vært samarbeid med Fylkesmannen i Troms. Det forelå fra tidligere begrensede undersøkelser av biologisk mangfold innenfor utredningsområdet. Det var særlig lite informasjon om terrestrisk fauna, mens det for sjøfugl, sjøpattedyr og botanikk foreligger en hel del opplysninger. Egne observasjoner og kjennskap til viktige naturtyper har sammen med den lokale kunnskapen vært nyttig for gjennomføring av dette kartleggingsarbeidet. Kommunens eget viltkart var til dels svært grovt og hadde kun begrenset verdi for vårt arbeid, men noen kvalitetsdata er hentet inn også fra denne informasjonskilden. Startpakken fra Fylkesmannen i Troms inneholdt en del nyttig informasjon, men noen av datasettene her hadde ikke gode nok posisjonsdata til å kunne brukes.

Den til dels mangelfulle kunnskapen om samlet biologisk mangfold, gjorde det nødvendig med en del nykartlegginger i deler av kommunen. For å fange opp ulike arter var det nødvendig å spre innsatsen utover vår- og sommermånedene i 2005 og 2006. De siste faunaregistreringene ble gjennomført primo august 2006.

2.3 Naturtyper

En sentral del av arbeidet med kartlegging av biologisk mangfold er å kartlegge forekomsten av ulike naturtyper. DN's Håndbok 13 (DN 1999b) - Kartlegging av naturtyper (revidert i 2006), beskriver framgangsmåte og inndeling av de naturtypene som anses som spesielt viktige for biologisk mangfold i Norge. Inkludert de forskjellige undertypene, redegjør håndboka for hele 56 ulike naturtyper.

Videre kategoriseres naturtypene i tre grader viktighet:

Svært viktige naturtyper (A-områder)
Viktige naturtyper (B-områder)
Lokalt viktige naturtyper (C-områder)

Kriteriene for denne inndelingen er beskrevet i håndboka. Verdisettingen påvirkes av faktorer som areal, tilstand og forekomst av sjeldne og truede arter (rødlistearter). Hvis et område har forekomster av rødlistearter, vil det oppnå verdi A eller B avhengig av artenes truethetsgrad.

2.4 Viltområder

Hele viltkartleggingen har fulgt DN-håndbok nr 11 (DN 1996 – revidert i 2000). All tilgjengelig informasjon fra Fylkesmannen i Troms (Fylkesmannen i Troms 1996) og Skjervøy kommune er innhentet og sjekket i felt. Noe begrenset informasjon er innhentet fra lokalkjente informanter, hovedsakelig medlemmer i Norsk Ornitologisk Forening (NOF). Viktige funksjonsområder for viltet som hekkelokaliteter, spillplasser eller vinter-/sommerbeiteområder er sammenstilt på kart. Etter en samlet vurdering presenteres så **prioriterte viltområder**. De ulike funksjonsområdene vektet på en skala fra 1 til 5. Ut fra dette inndeles viltområdene i svært viktige (A) og viktige (B) områder.

2.5 Ferskvann

Ut fra beskrivelsen i DN-håndbok nr. 15 (DN 2000) er det tre hovedkrav som stilles for at et gitt område vil kunne defineres som en **Prioritert lokalitet**.

- a) Lokaliteter med fiskestammer som ikke er påvirket av utsatte arter.
- b) Særlig viktige områder (nøkkelområder) med opprinnelige plante- og dyresamfunn. Dette vil kunne omfatte mange uregulerte og/eller lite regulerte vannlokaliteter.
- c) Lokaliteter med viktige bestander av ferskvannsfisk. Listen omfatter 15 arter innen familiene laksefisk, niøyer, ulker og karpefisk.

En del fisketomme vann/tjern i området ble undersøkt i forbindelse med vurdering av kategori b). Ferskvannsføremønstre er i dette prosjektet i all hovedsak lagt inn under naturtyper og vektet i denne sammenhengen.

2.6 Marine områder

Marine områder ble kartlagt etter DN-håndbok nr. 19 (2001). Marin kartlegging er svært ressurskrevende. For Skjervøy har vi valgt å konsentrere oss om gruntvannsområder med høy biologisk produksjon.

2.7 Røddlistearter

I kartleggingen av biologisk mangfold inngår kartleggingen av forekomster av røddlistearter som en viktig del. Den nye utgaven **Norsk Røddliste 2006** (Kålås m. fl. 2006) er fulgt. I denne røddlisterapporten er artene delt inn i grupper etter grad av truethet. Denne inndelingen presenteres nedenfor, og de norske benevnelsene vil bli brukt videre utover i denne rapporten. Også de arter som står på både den norske og den nordiske ansvarslista er trukket inn i arbeidet med røddlistearter. I presentasjonen av resultater for røddlistede arter er spesielt sårbare viltarter skjermet mot offentligheten. I dette arbeidet følger vi anbefalingene i tabell 6.2 i DN-håndbok 11. Det presenteres derfor heller ikke eget kart i rapporten for forekomster av røddlistearter. Disse leveres på eget kart direkte til oppdragsgiver.

Kategori	Kode	Engelsk kategori
----------	------	------------------

RE	(Regionalt utdødd	Regionally Extinct)
-----------	--------------------------	----------------------------

En art er *Regionalt Utdødd* når det er svært liten tvil om at arten er utdødd fra aktuell region (her Norge). For at arten skal inkluderes må den ha vært etablert reproduserende i Norge etter år 1800.

CR	(Kritisk truet	Critically Endangered)
-----------	-----------------------	-------------------------------

En art er *Kritisk Truet* når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for *Kritisk Truet* er oppfylt. Arten har da ekstremt høy risiko for utdøing (50% sannsynlighet for utdøing innen 3 generasjoner, minimum 10 år).

EN	(Sterkt truet	Endangered)
-----------	----------------------	--------------------

En art er *Sterkt Truet* når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for *Sterkt Truet* er oppfylt. Arten har da svært høy risiko for utdøing (20% sannsynlighet for utdøing innen 5 generasjoner, minimum 20 år).

VU	(Sårbar	Vulnerable)
-----------	----------------	--------------------

En art er *Sårbar* når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for *Sårbar* er oppfylt. Arten har da høy risiko for utdøing (10% sannsynlighet for utdøing innen 100 år).

NT	(Nær truet	Near Threatened)
-----------	-------------------	-------------------------

En art er *Nær Truet* når den ikke tilfredsstillende noen av kriteriene for CR, EN eller VU, men er nære ved å tilfredsstillende noen av disse kriteriene nå eller i nær framtid.

DD	(Datamangel	Data Deficient)
-----------	--------------------	------------------------

En art settes til kategori *Datamangel* når ingen gradert vurdering av risiko for utdøing kan gjøres, men det vurderes som meget sannsynlig at arten ville blitt med på Røddlista dersom det fantes tilstrekkelig med informasjon.

2.8 Ulike aktiviteter og deres påvirkning av miljøet

Kommunens innbyggere bruker sine arealer på ulikt vis. For naturtypene er det hovedsakelig arealbeslag som gir størst skade og dermed også indirekte påvirker biologisk mangfold. Inngrep som er knyttet til ulike typer infrastruktur som veier, kraftlinjer, hyttebebyggelse osv gir normalt størst negativ effekt, men annen atferd slik som motorisert ferdsel og hogst av skog eller treslagskifte kan også stedvis resultere i store negative effekter på lokalt biologisk mangfold.

Personell i terrenget kan i mange tilfeller umiddelbart være mer skadelig på vilt i hekketida enn ferdsel med kjøretøy, men disse sistnevnte kan ha en større negativ effekt på lang sikt. Dette kan være tilfelle hvis en kjører gjennom myr og våtmark og sporene drenerer vannet i nye retninger. I en del tilfeller kan resultatet bli endret vannbalanse i denne naturtypen. Slike endringer kan ha stor negativ betydning på sikt både for planter og dyr. Kjøretøy kan kjøre i et våtmarksområde hvis det er tele og snødekke i vinterhalvåret, men dette bør unngås i sommerhalvåret, da kjøring i terrenget på denne tiden kan påføre naturtypen og vegetasjonen stor skade. Dette er skader som kan være irreversible eller som det vil ta lang tid å lege ved naturlig gjengroing.

Arter som lom og en rekke rovfuglarter er særlig sårbare i rugetida ettersom de lett forlater eggene ubeskyttet når mennesker nærmer seg hekkeplassen. Eggene kan da tas av reirplyndrende fugler som ravn eller kråker, eller fostrene i eggene kan fryse i hjel hvis værforholdene er ugunstige.

Nedenfor listes opp en rekke aktiviteter som kan påvirke biologisk mangfold. Denne listen er ikke helt fullstendig, men presenterer mange av de viktigste aktivitetene som kan påvirke naturtypene og det iboende biologiske mangfoldet.

Arealbeslag

- Nedbygging av areal til hus, hyttefelt eller andre faste installasjoner. *Tap av areal.*
- Nedbygging av areal til kraftlinjer, veger og elveforbygninger. *Tap av areal.*
- Masseuttak. *Tap av habitat, terrengslitasje, endrede fysiske og/eller kjemiske forhold.*
- Drenering/gjenfylling/massedeponi. *Tap av habitat, endring av fysiske og/eller kjemiske forhold.*
- Personell til fots. *Stress av vilt, slitasje og støy.*
- Kjøring i terreng med beltekjøretøy eller hjulgående kjøretøy. *Kjørespor, støy, forurensing.*
- Skyting lette våpen. *Støy, ammunisjonsrester, forurensing.*
- Skogbruk. Bør omfatte de miljøkrav som legges til grunn i *Levende skog*-standard.
- Beiting. *Terrengslitasje.*
- Gjengroing. *Tap av habitat (leveområder) og oppflising (habitatfragmentering) av habitat.*
- Jordbruksaktivitet. *Tap av habitat og oppflising av habitat.*
- Opphør av landbruk. *Tap av habitat og oppflising av habitat.*
- Friluftsliv. *Terrengslitasje og forstyrrelser.*

3. Resultater

3.1 Naturtyper

Hovedinnsatsen på feltarbeidet med naturtypene ble gjennomført sommeren 2005 og vår og sommer 2006. Innenfor kommunen ble det påvist totalt 12 verdifulle naturtypelokaliteter med ulik grad av viktighet (Figur 2). Av disse har seks områder fått B-verdi og seks C-verdi. Ingen områder har fått A-verdi. Kartdataene finnes også som SOSI-filer og som separate kart. Samtlige opplysninger knyttet til naturtypeverdiene er lagt inn i databaseverktøyet Excel.

Orkidéen lappmarihand er nær sin nordgrense i Norge på Arnøya.
Foto: Karl-Birger Strann ©.

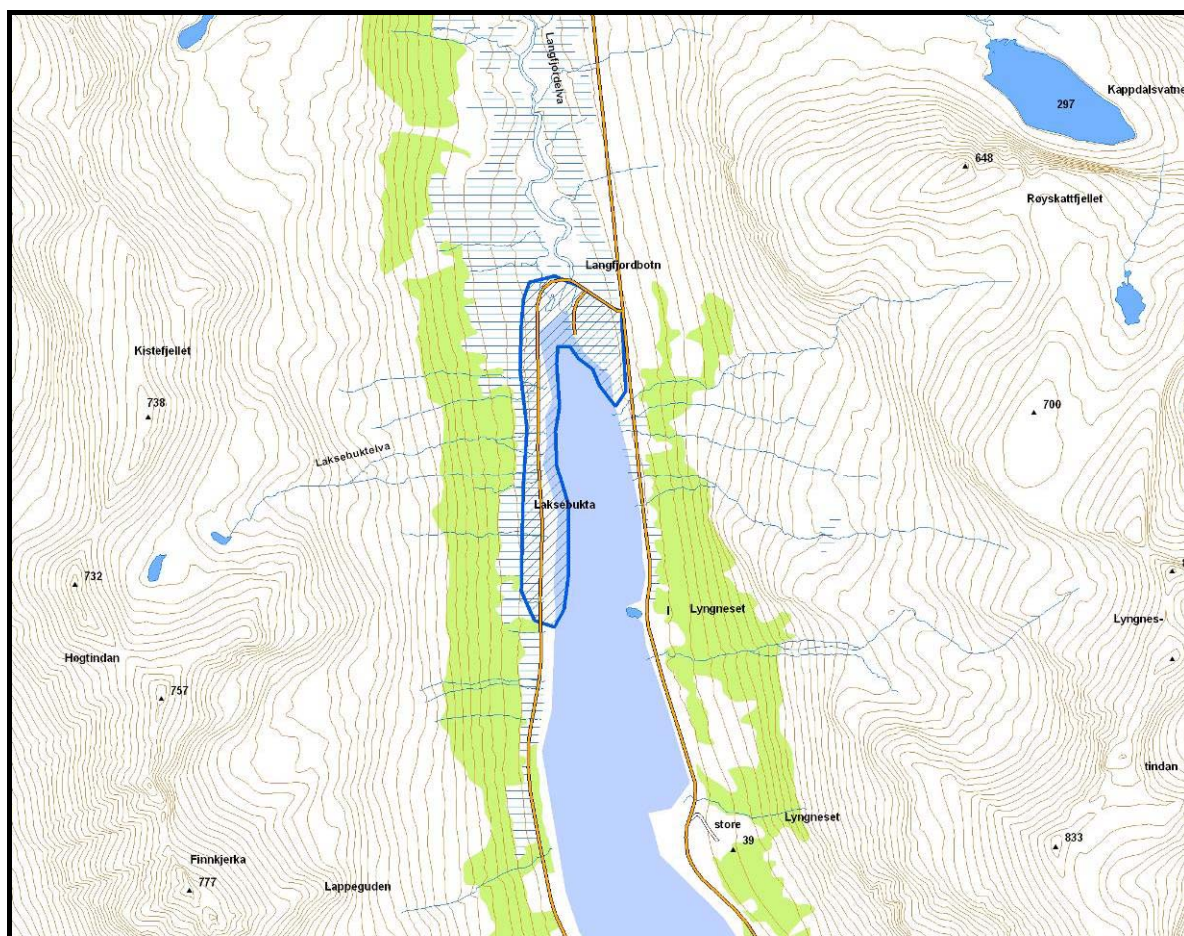

Figur 2. Oversikt over beliggenhet av de prioriterte naturtypene i kommunen.

Lokalitet	194110001 Langfjordbotn
Naturtype	Strandeng og strandsump
Naturtypekode	G05
Verdisetting	C – lokalt viktig naturtype
Høyde over havet (m)	0-5
UTM (WGS84)	34W 482504 7778323

Området består av en mosaikk av leir- og grusstrand, strandengfragmenter, tangvoller og brakkvasseng. Området har et middels rikt artsutvalg, bl.a. med en stor bestand av havstarr, ellers både ishavsstarr-eng og pølstarr-eng, samt forekomst av strandskolm. Området var i ferd med å bli ødelagt i 1981 ved at finmateriale ble gravd opp og kjørt bort. Tilstanden er nok ikke blitt bedre siden da. Bestanden med havstarr var fortsatt i hevd i 1998. Kilder: Fjelland m. fl. 1983, Nilsen m. fl. 1999.

Lokalitet**194110002 Tromsvang ved Grunnfjorden**

Naturtype

Bjørkeskog med høgstauder

Naturtypekode

F04

Verdisetting**B – viktig naturtype**

Høyde over havet (m)

15-120

UTM (WGS84)

34W 487022 7771594

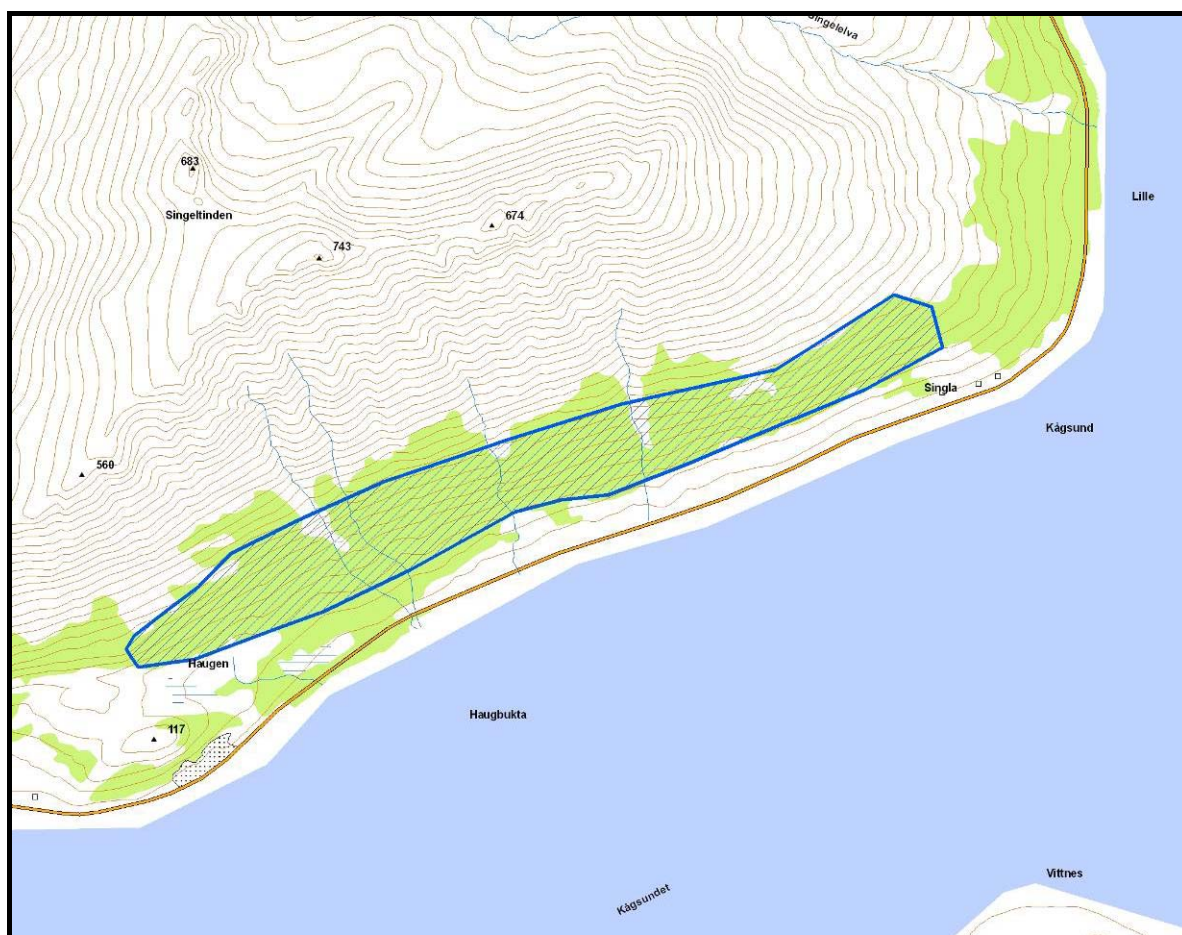
Dette er ei skogsli som ligger øst for gården Tromsvang der bjørk dominerer i tresjiktet, mens silkeselje og rogn også inngår. Johansen m. fl. (1988) anser lokaliteten som verneverdig hovedsakelig på grunn av enkelte forekomster av tyrihjelm, en art som har flere forekomster i de sørvendte skråningene på den søndre delen av Arnøya, men som ellers i Troms kun er kjent fra Skånland. Arnøya-forekomstene er norsk nordgrense. Den noe sørlige arten brunrot har sin eneste kjente forekomst i kommunen ved Tromsvang. Johansen m. fl. (1988) lister også ormetelg, småbergknapp, lifiol, bleikstarr, sumphaukeskjegg og krattmjølke. De største forekomstene av tyrihjelm på Arnøya er funnet på strekningen Tromsvang - Solbakken. Plantene av tyrihjelm på Arnøya skiller seg fra andre norske populasjoner ved å ha en kortere, tvert avsluttet hjelm. Dette indikerer at Arnøya-populasjonene kan ha sitt opphav østfra (Kola, Russland) og ikke sørfra. Dette bidrar til å heve særegenheten og verneverdien til Arnøya-forekomstene. Kilder: Benum 1958, Johansen m. fl. 1988, Granmo 1995, Engelskjøn & Skifte 1995, Lid & Lid 2005.

Lokalitet **194110003 Haugen - Singla**

Naturtype	Bjørkeskog med høgstauder
Naturtypekode	F04
Verdisetting	C – lokalt viktig naturtype
Høyde over havet (m)	50-220
UTM (WGS84)	34W 490484 7771415

Dette er ei sørvendt skogsli med relativt lågvokst bjørk ispedd gråor og noe rogn. Der finnes flere forekomster av tyrihjeml til 220 m.o.h., noen med opp til hundre individer. Lappmarihand (rødlistet i Troms) forekommer også på strekninga på rikmyr. Andre mindre vanlige arter er jonsokkoll (én av to kjente lokaliteter i kommunen), bergfrue (eneste kjente lokalitet i kommunen), bjønnkam, kornstarr, grønkurle, skogmarihand, smalsoldogg, marigras, strutsvegg, fjellrips, og stor myrfiol. Den sjeldne ishavstjerneblom er funnet i strandsonen ved Haugen. Denne arten er ellers i Troms kun kjent fra en annen lokalitet i Skjervøy, samt tre-fire lokaliteter i Nordreisa. Kilder: Granmo 1995, Nilsen m. fl. 1999, Engelskjøn & Skifte 1995, Lid & Lid 2005.

Lokalitet**194110004 Loftberget - Elva**

Naturtype

Bjørkeskog med høgstauder

Naturtypekode

F04

Verdisetting**B – viktig naturtype**

Høyde over havet (m)

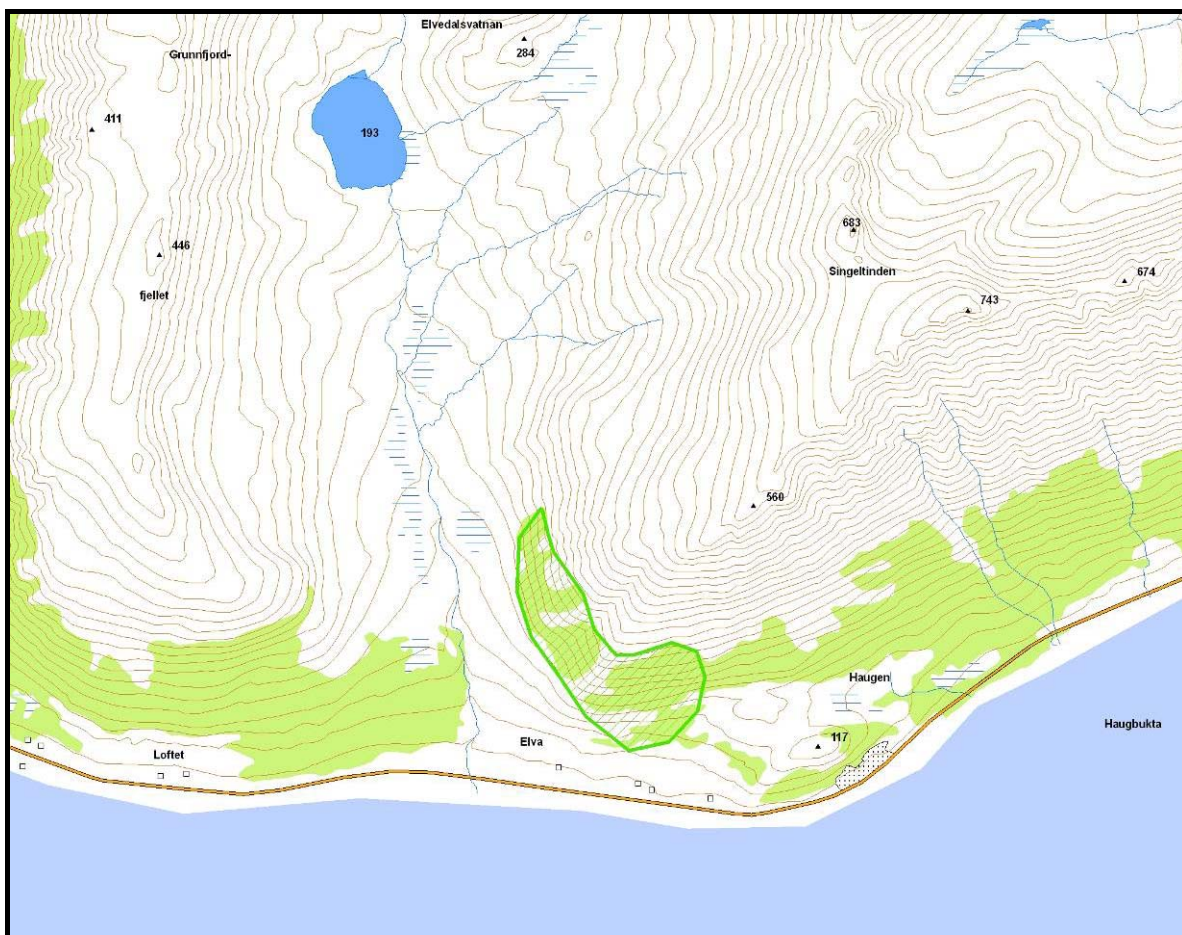
40-260

UTM (WGS84)

34W 488965 7771292

Nilsen m. fl. (1999) rapporterer at på den planlagte veitraséen nordover til Elvedalsvatnan kom de over et felt med rikt artsutvalg. I dette området er det bl.a. registrert lappmarihand. Andre arter av noe interesse: strutsveng, hengjeaks, blåtopp (mulig nordgrense i Norge; forekomstene i Øst-Finnmark trolig noe lenger sør), firblad (en av få lokaliteter i kommunen), og gjerdevikke.

Kilder: Nilsen m. fl. 1999.

Lokalitet**194110005 Lyngnes - Vinterseterelva**

Naturtype

Bjørkeskoger med høgstauder

Naturtypekode

F04

Verdisetting**B – viktig naturtype**

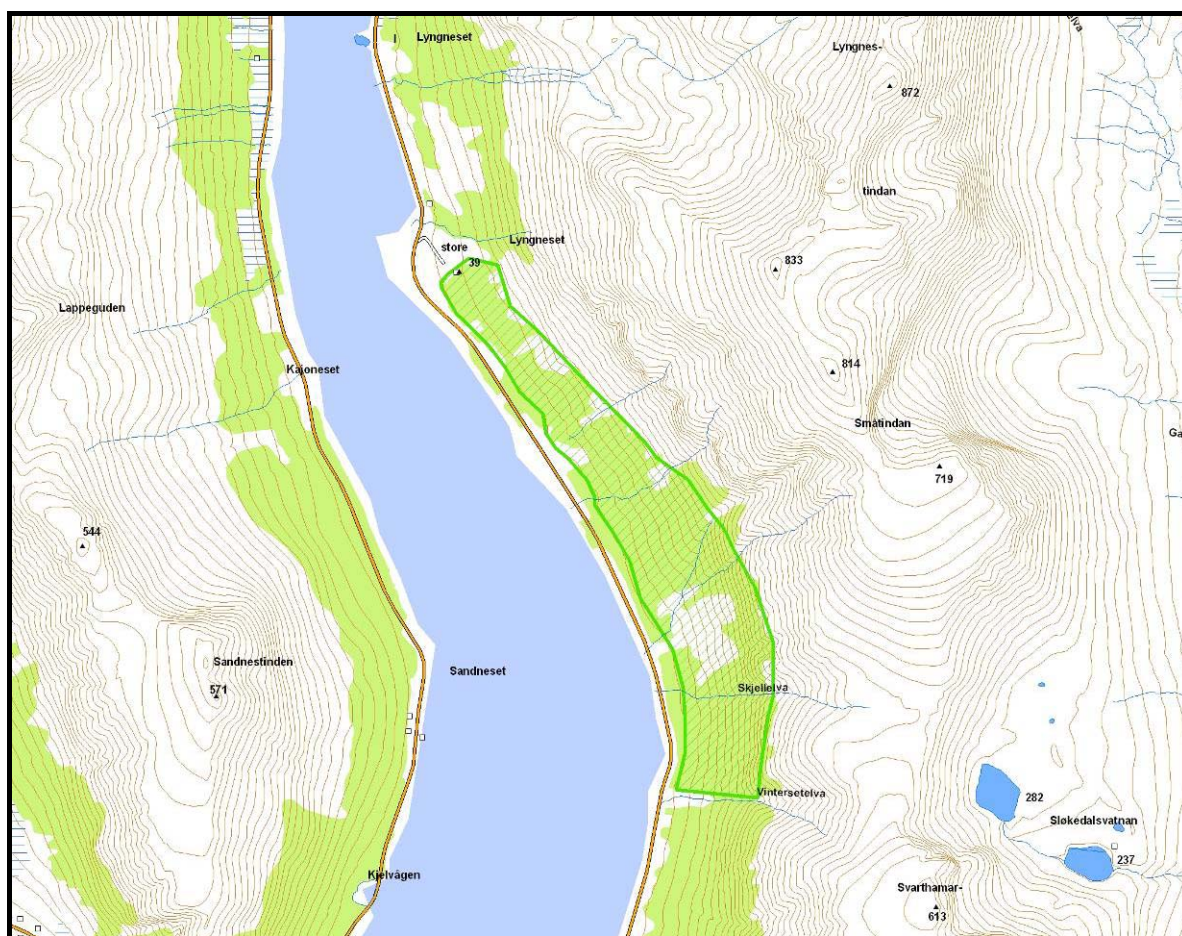
Høyde over havet (m)

20-180

UTM (WGS84)

34W 483712 7775341

Vestvendt li med relativt høgvekst bjørkeskog (12-15 m), samt med store innslag av setervier, silkeselje, gråor og rogn. Skogstypene veksler mellom høgstaudebjørkeskog, lågurtbjørkeskog, dråg med gråor-vierskog, og småbregneskog. På rikmyr ble orkideen lappmarihand registrert. Nordgrense i Norge for sistnevnte. Tyrihjelmsfinne finnes også. Kilder: Nilsen m. fl. 1999, Engelskjøn & Skifte 1995, Lid & Lid 2005.

Lokalitet**194110006 Ved Langfjordvatnet**

Naturtype

Rikmyr

Naturtypekode

A05

Verdisetting**B – viktig naturtype**

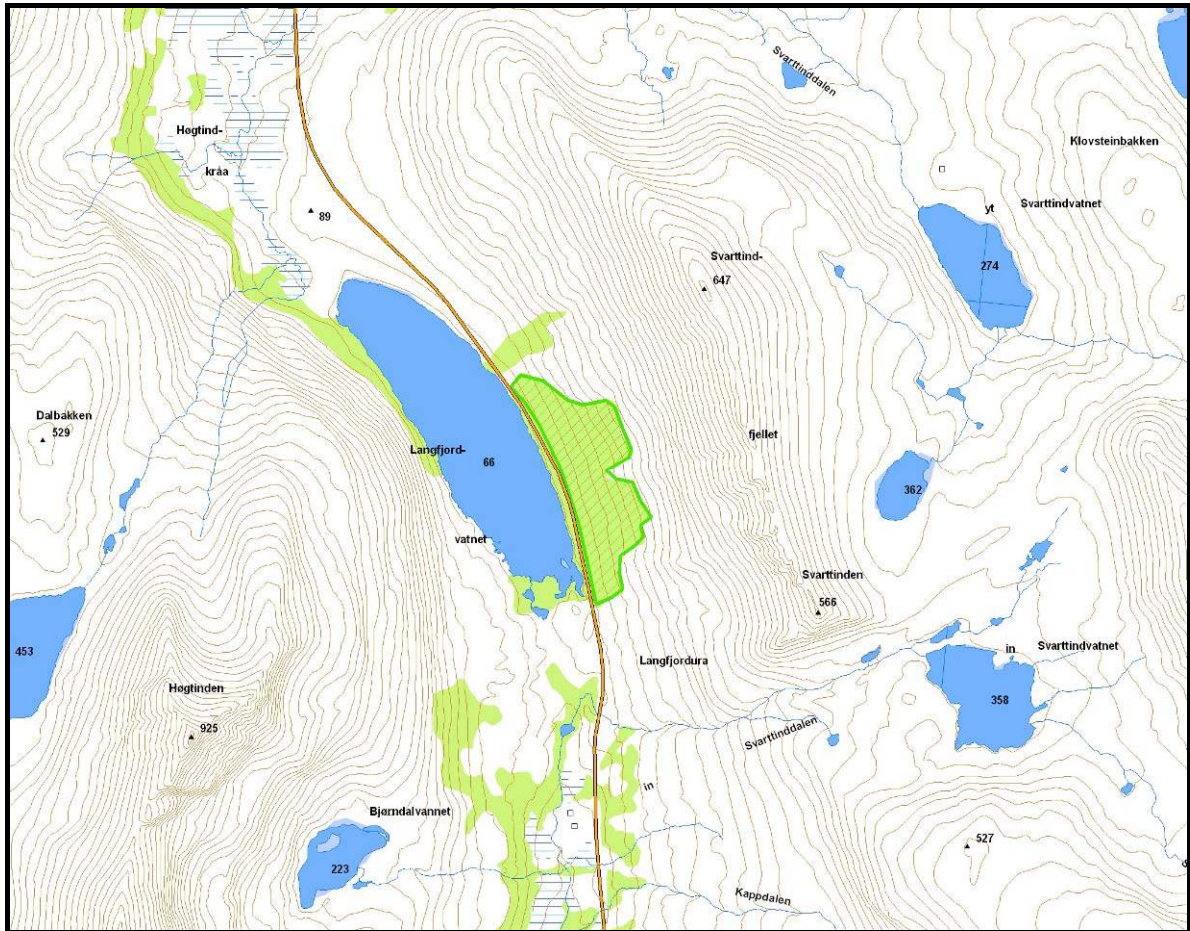
Høyde over havet (m)

75-180

UTM (WGS84)

34W 482882 7782571

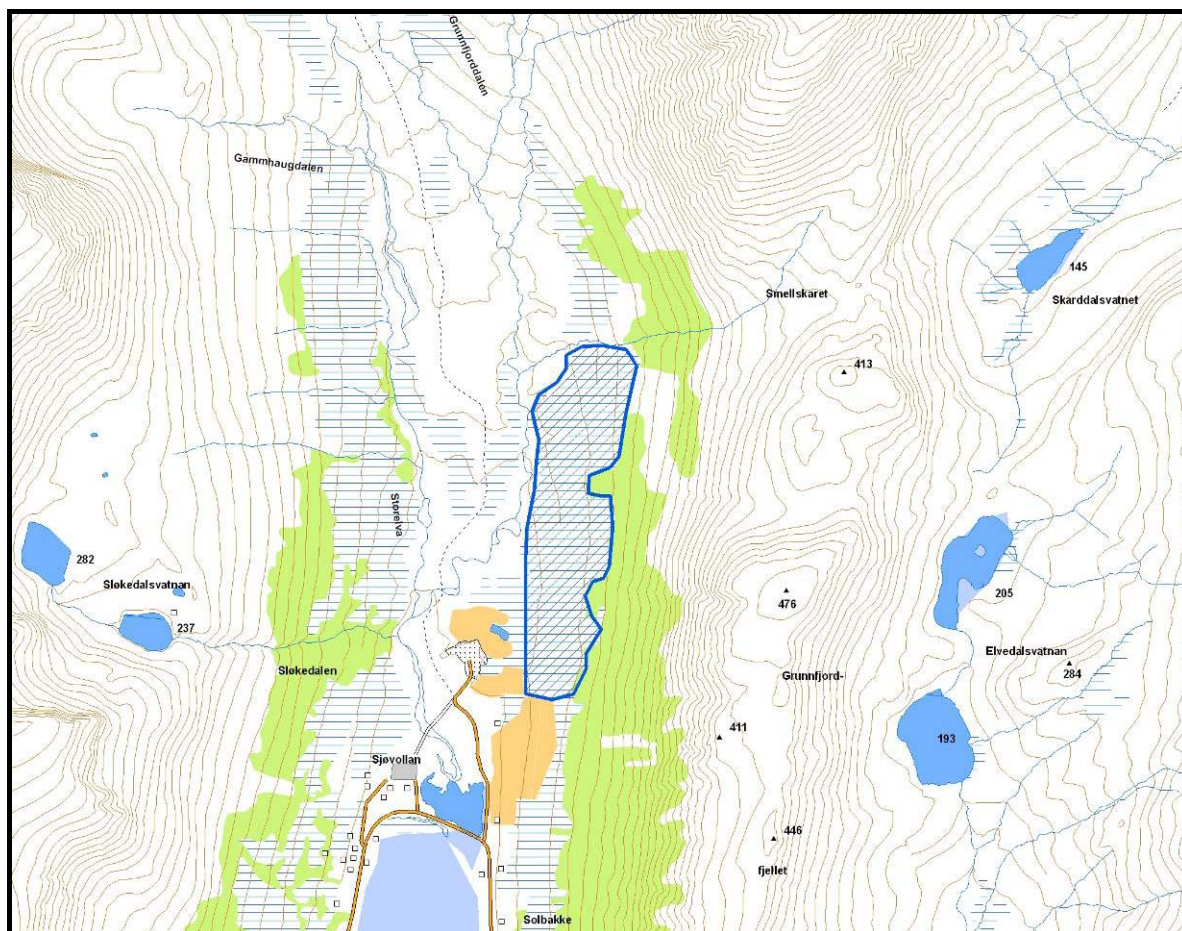
Registrering av bl.a. lappmarihand, fjellkurle, skogmarihand, grynsildre (eneste kjente lokalitet i kommunen) og stor myrfiol. Ingen ekstremrikmyrindikatorer registrert. Størrelse på rikmyrområdene er ukjent. Kilder: Nilsen m. fl. 1999, Engelskjøn & Skifte 1995.

Lokalitet **194110007 Grunnfjorddalen**

Naturtype	Rikmyr
Naturtypekode	A05
Verdisetting	C – lokalt viktig naturtype
Høyde over havet (m)	16-40
UTM (WGS84)	34W 486992 7773636

Registrering av bl.a. lappmarihand. Nøyaktig lokalisering og størrelse på rikmyr-områdene er ukjent. Kilder: Nilsen m. fl. 1999.

Lokalitet**194110008 Rundhaugen - Årvikelva**

Naturtype

Bjørkeskog med høgstauder

Naturtypekode

F04

Verdisetting**C – lokalt viktig naturtype**

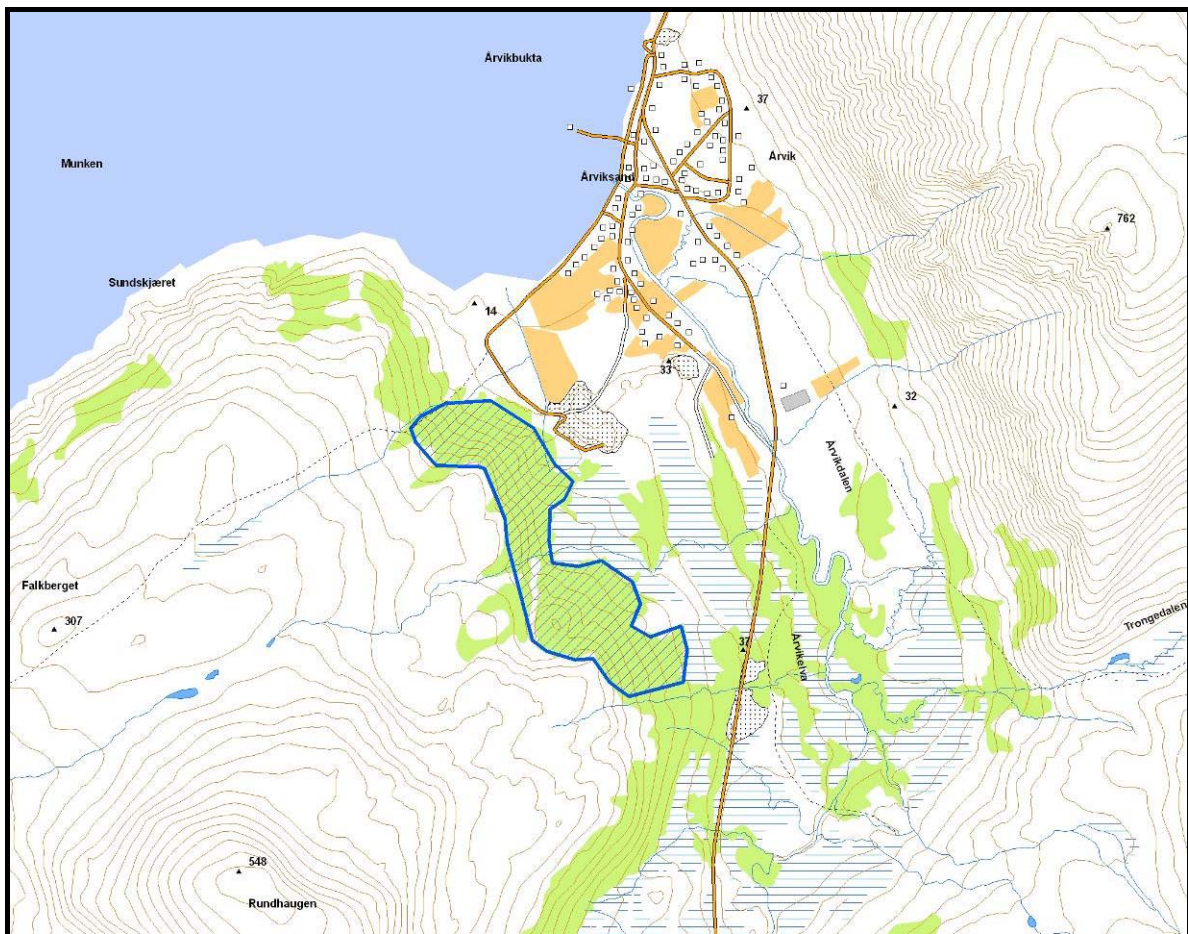
Høyde over havet (m)

40-150

UTM (WGS84)

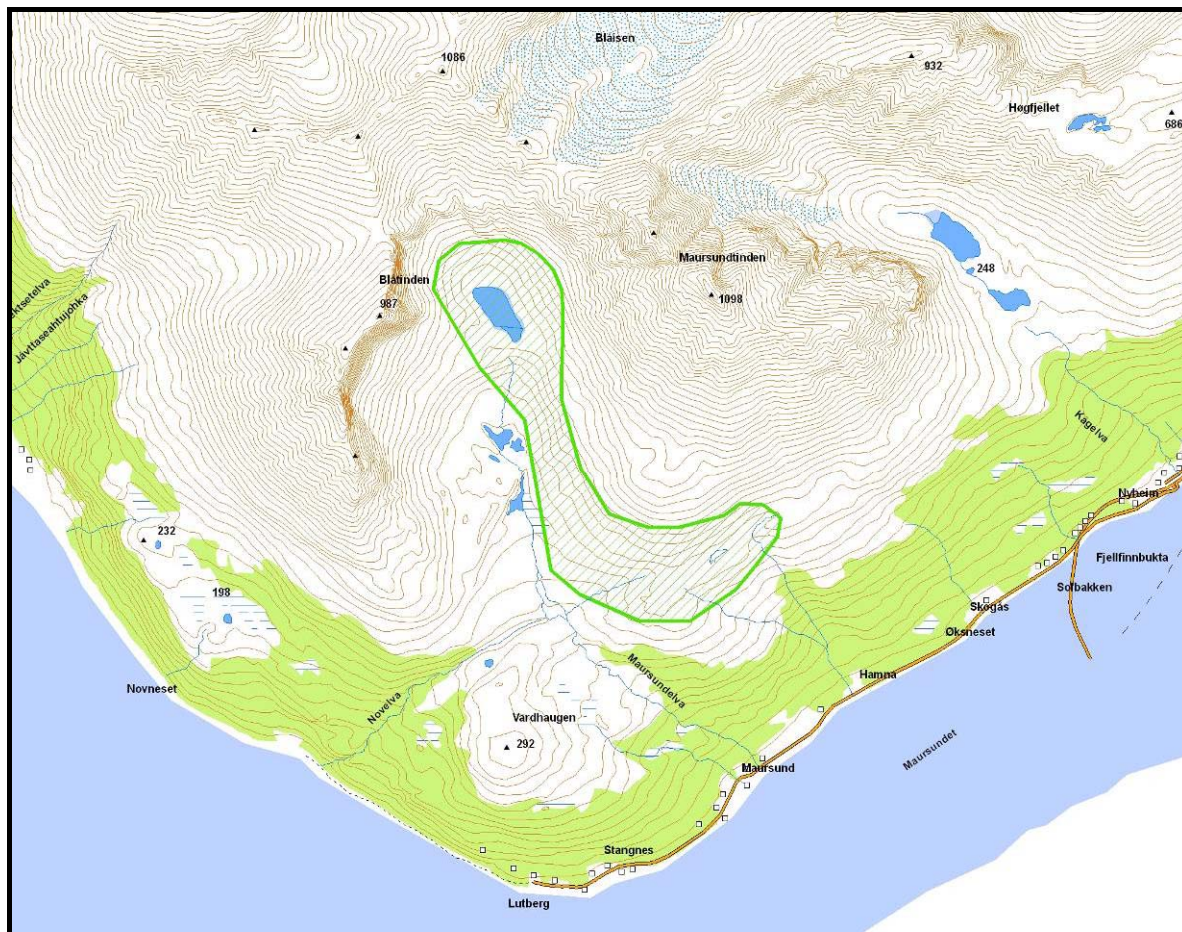
34W 481327 7786268

Hovedsakelig fattig bjørkeskog, men skogslia øst for Falkeberget er noe frodigere med innslag av flere varmekjære arter. Lia får næringsrikt sigevann fra et kalksteinsområde som finnes i høyden ovenfor. Arter av noe interesse: markjordbær, skarmarikåpe, tepperot, bjønnekam, strutsvegg og kongsspir. Kilder: Johansen m. fl. 1988.

Lokalitet	194110010 Kågtindene
Naturtype	Sørvendte berg og rasmarker
Naturtypekode	B01
Verdisetting	B – viktig naturtype
Høyde over havet (m)	280-400
UTM (WGS84)	34W 493862 7759391

Lokalitet for den sjeldne arten vanleg fjellvalmue (*Papaver radicum*). Registrering ble foretatt av en amatørbotaniker, og per 1986 var bestemmelsen ikke bekreftet. Kilde: Høiland 1986.

Lokalitet**194110011 Vågvatnet**

Naturtype

Andre viktige forekomster (ferskvann)

Naturtypekode

H01

Verdisetting**C – lokalt viktig naturtype**

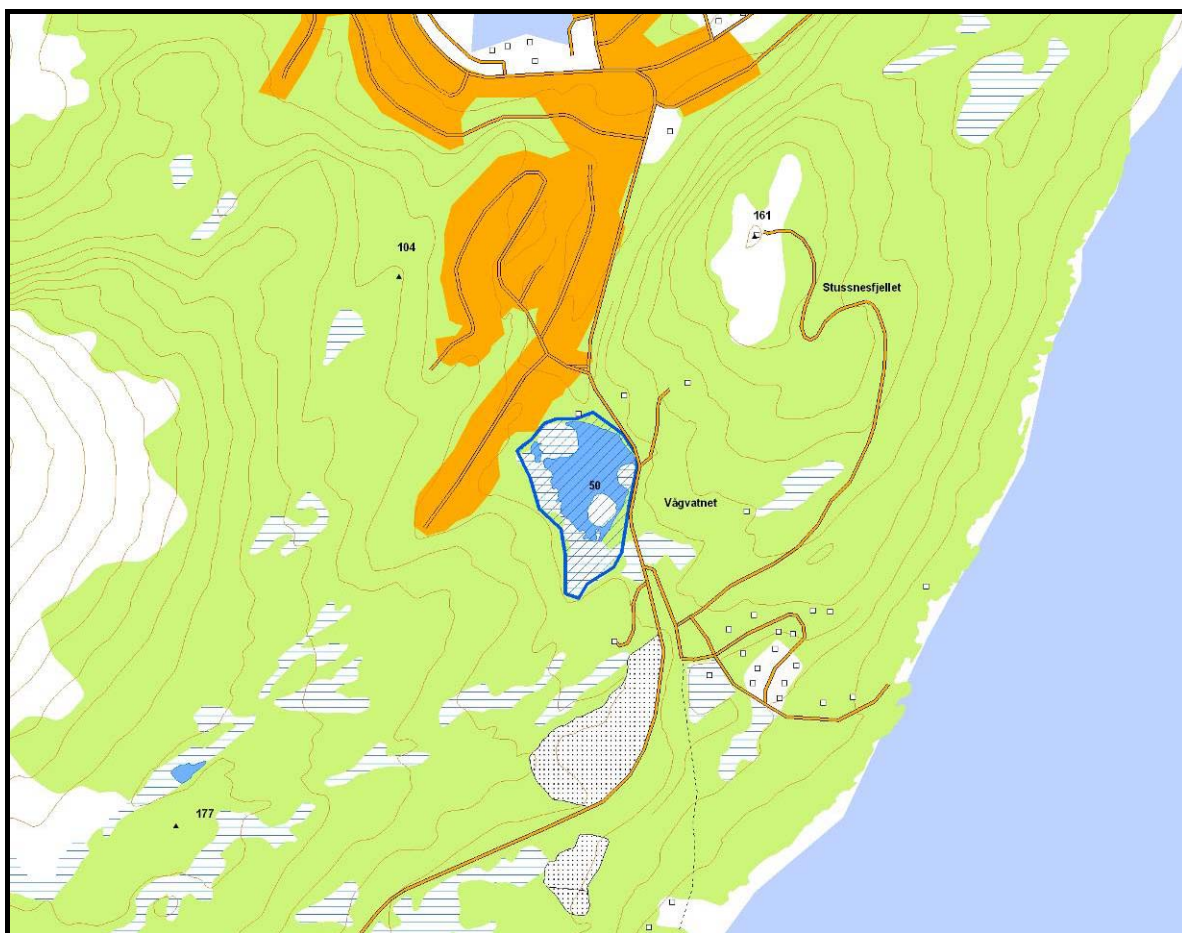
Høyde over havet (m)

50

UTM (WGS84)

34W 498927 7768117

Denne lokaliteten er et vegetasjonsrikt lite skogsvann som ligger helt inntil bebyggelsen i Skjervøy. Vannet har en frodig vegetasjon av flaskestarr, tjønnaks-arter og bukkeblad. Det finnes svært få slike vann i kommunen og lokaliteten vurderes til å ha lokal verdi. Vannets flora er ikke grundig undersøkt, og det kan tenkes at mer sjeldne planter enn de nevnt ovenfor vokser i vannet.

Lokalitet **194110012 Kjerkenesodden**

Naturtype	Bjørkeskog med høgstaude
Naturtypekode	F04
Verdisetting	C – lokalt viktig naturtype
Høyde over havet (m)	20-100
UTM (WGS84)	34W 482077 7773540

Lokaliteten er en frodig bjørkeskog med innslag av selje. Andre arter her er si-birgressløk, fuglevikke og flekkmarihand.

Lokalitet**194110013 Klokkstein – Skrednes**

Naturtype

Bjørkeskog med høgstauder

Naturtypekode

F04

Verdisetting**B – viktig naturtype**

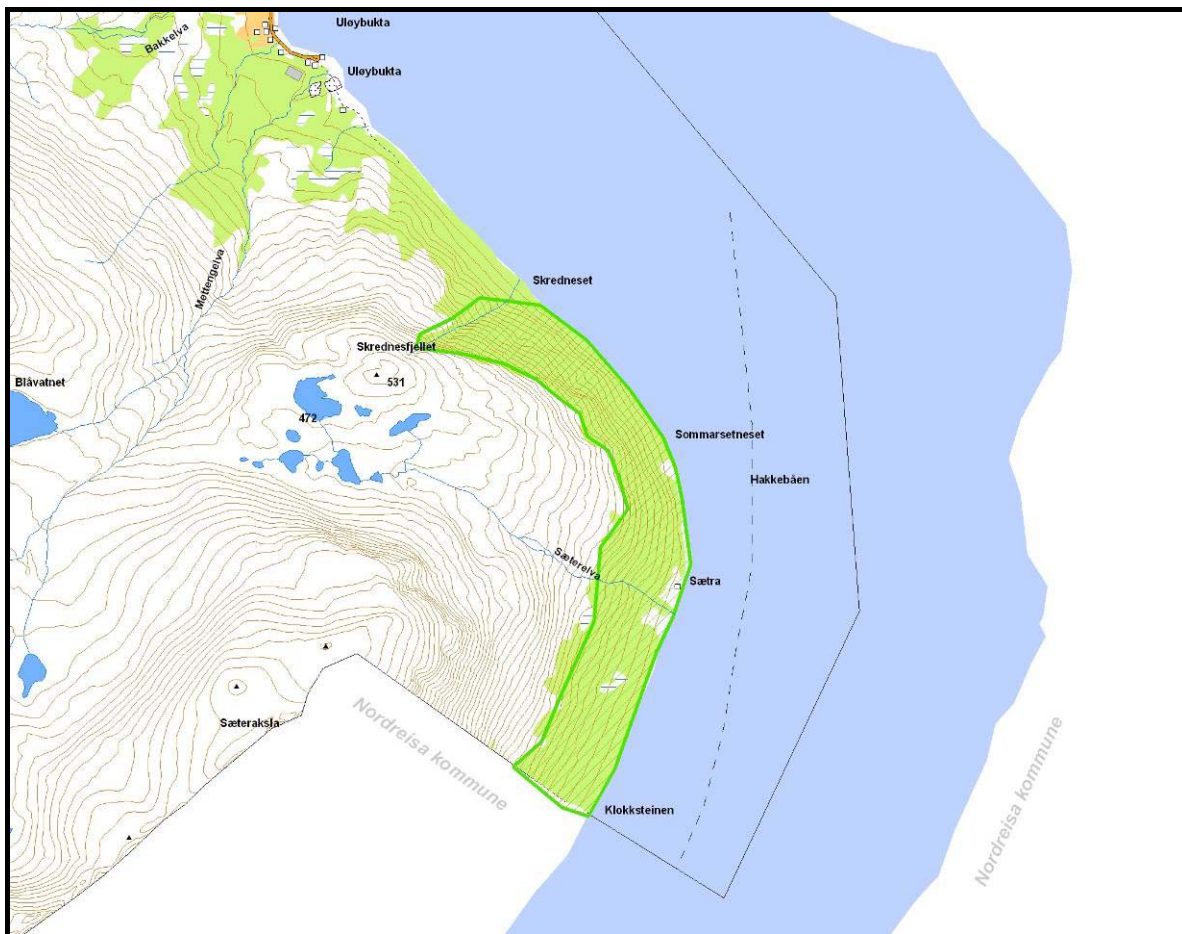
Høyde over havet (m)

3-240

UTM (WGS84)

34W 489596 7747485

Dette er ei frodig og østvendt skogsli med minimalt med inngrep. Lokaliteten er dårlig undersøkt, men har mye død ved og storvokst silkeselje. Langs bekkesigene står det også en del storvokst gråor.

3.2 Lokalteter uten oppgitt UTM

Lokalitet	194110009 Uløybukt
Naturtype	Andre viktige forekomster (furuskog)
Naturtypekode	H01
Verdisetting	C – lokalt viktig naturtype
Høyde over havet (m)	
UTM (WGS84)	Unøyaktig

Eneste lokalitet i Skjervøy kommune med naturlig spredt furu. Kun noen få trær. Ingen andre kjente forekomster av mindre vanlige arter Kilder: Mejland 1980, Engelskjøn & Skifte 1995.

3.3 Viltområder

I Skjervøy kommune er det påvist 12 prioriterte viltområder (Figur 3). Ett av disse har fått verdi svært viktig (A) og 10 viktig (B) viltområde. Ytterligere ett område har fått verdien lokalt viktig (C). Blant de prioriterte viltområdene er flere viktige særlig for sjøfugl, noen er viktige for annen vannfugl og andre igjen er viktige fordi de har et særlig rikt mangfold.

Med unntak av sjøfugldataene er viltopplysningene lagt inn i Excel-databasen. Viltobservasjonene og de prioriterte viltområdene foreligger som SOSI-filer.

Vågsvatnet er en av kommunens verdisatte viltområder. Foto: Karl-Birger Strann ©

Figur 3. Oversikt over beliggenhet av de prioriterte viltområdene i kommunen.

*Stjertand. En av flere rødlistearter som hekker i Skjervøy kommune.
Foto: Karl-Birger Strann ©.*

Prioritert viltområde 1 Hakstein

Verdisetting	B – viktig viltområde
Høyde over havet (m)	1-73
UTM (WGS84)	34W 503089 7767730

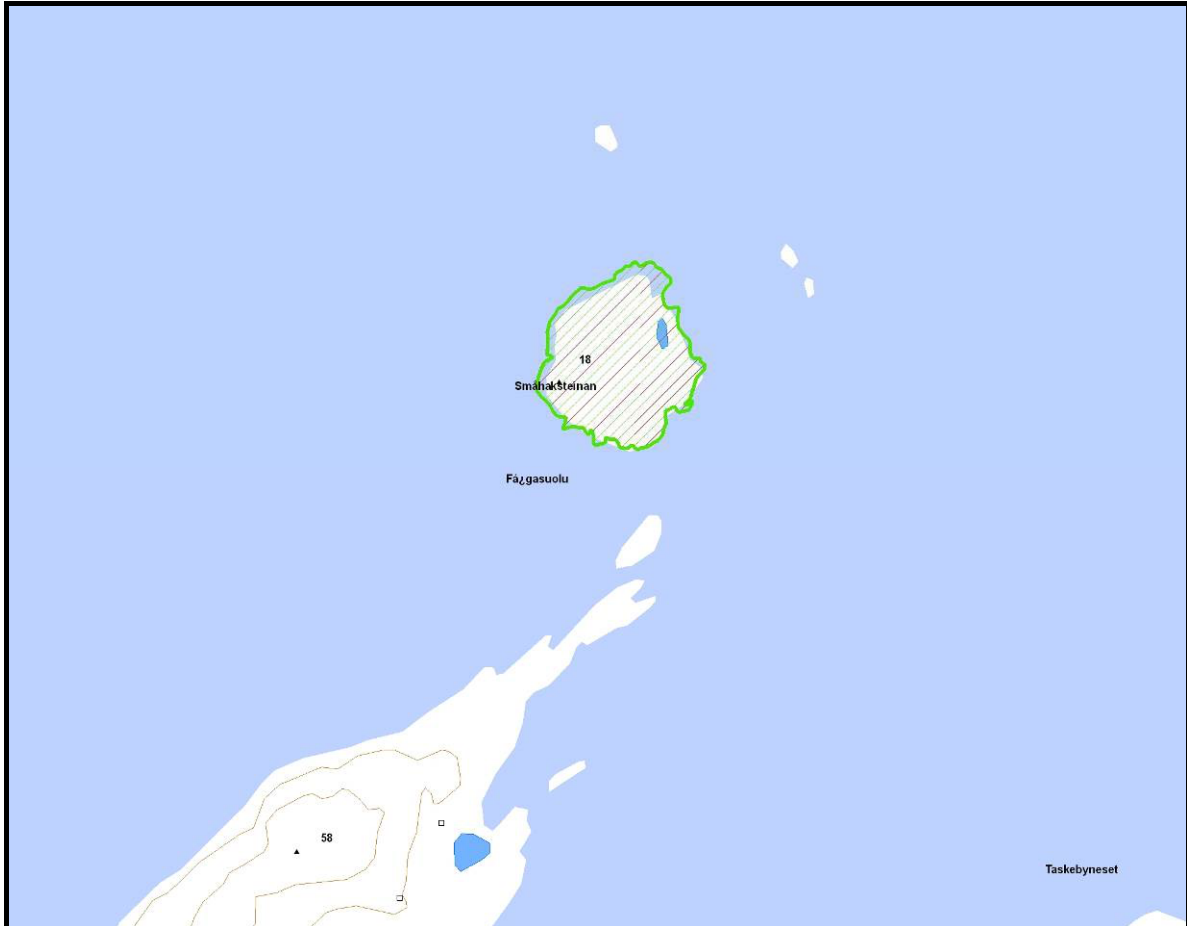
Lokaliteten har en rekke hekkende arter sjøfugl med rødlistede arter som teist (NT), makrellterne (VU) samt rødnebbterne som de mest vanlige.

Prioritert viltområde 2 Småhaksteinan

Verdisetting	B – viktig viltområde
Høyde over havet (m)	1-18
UTM (WGS84)	34W 501691 7766881

Lokaliteten er et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter som ærfugl, tyvjo (NT), rødnebbterne, teist (NT) og grågås.

Prioritert viltområde 3 Storvatnet, Simavåg**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

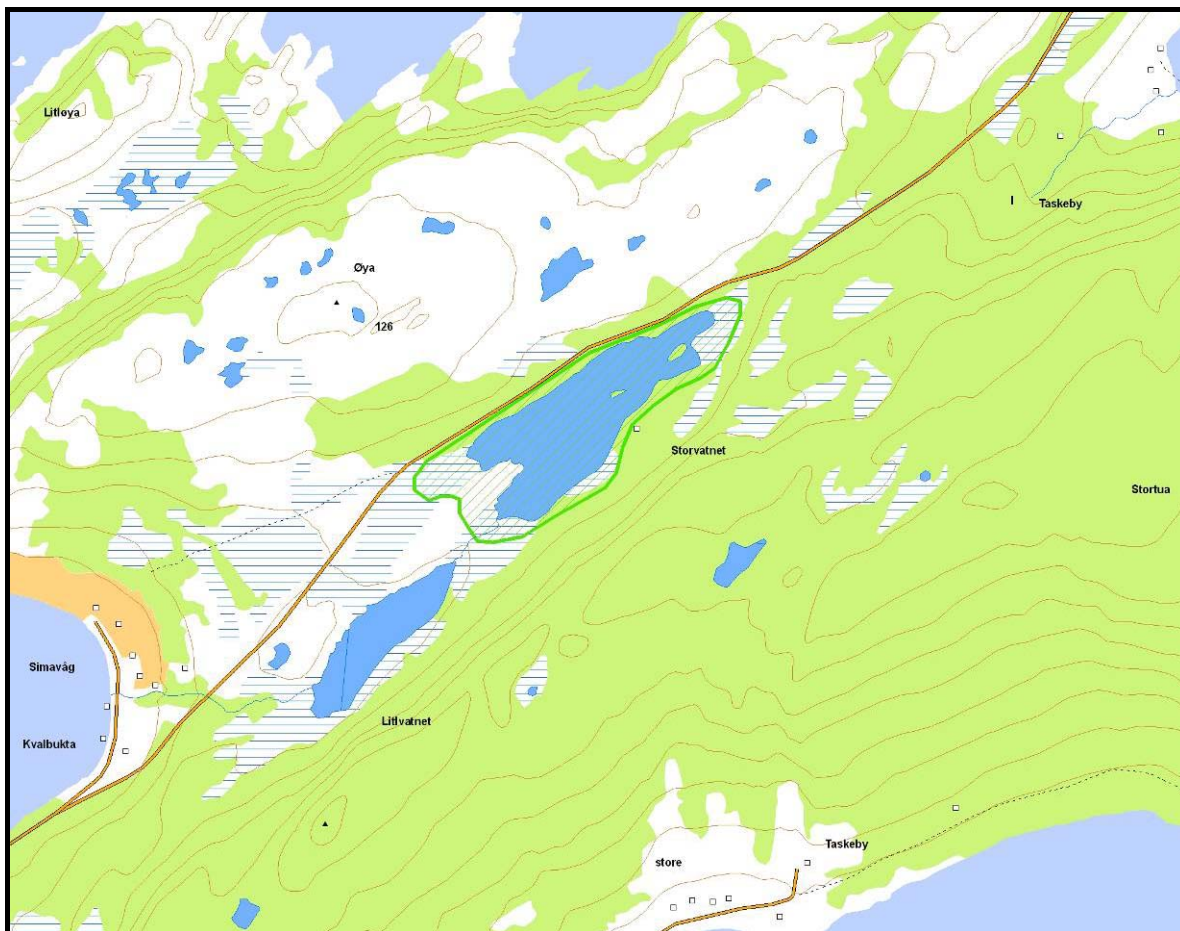
UTM (WGS84)

B – viktig viltområde

61

34W 499846 7764952

Denne lokaliteten er et skogsvann som har flere arter vannfugl hekkende. Rødlisterarter som stjerntand (NT) og storlom (VU) er begge påvist hekkende her samt en rekke andre arter vannfugl.

Prioritert viltområde 4 Follesøyen**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

UTM (WGS84)

A – svært viktig viltområde

1-63

34W 487605 7757208

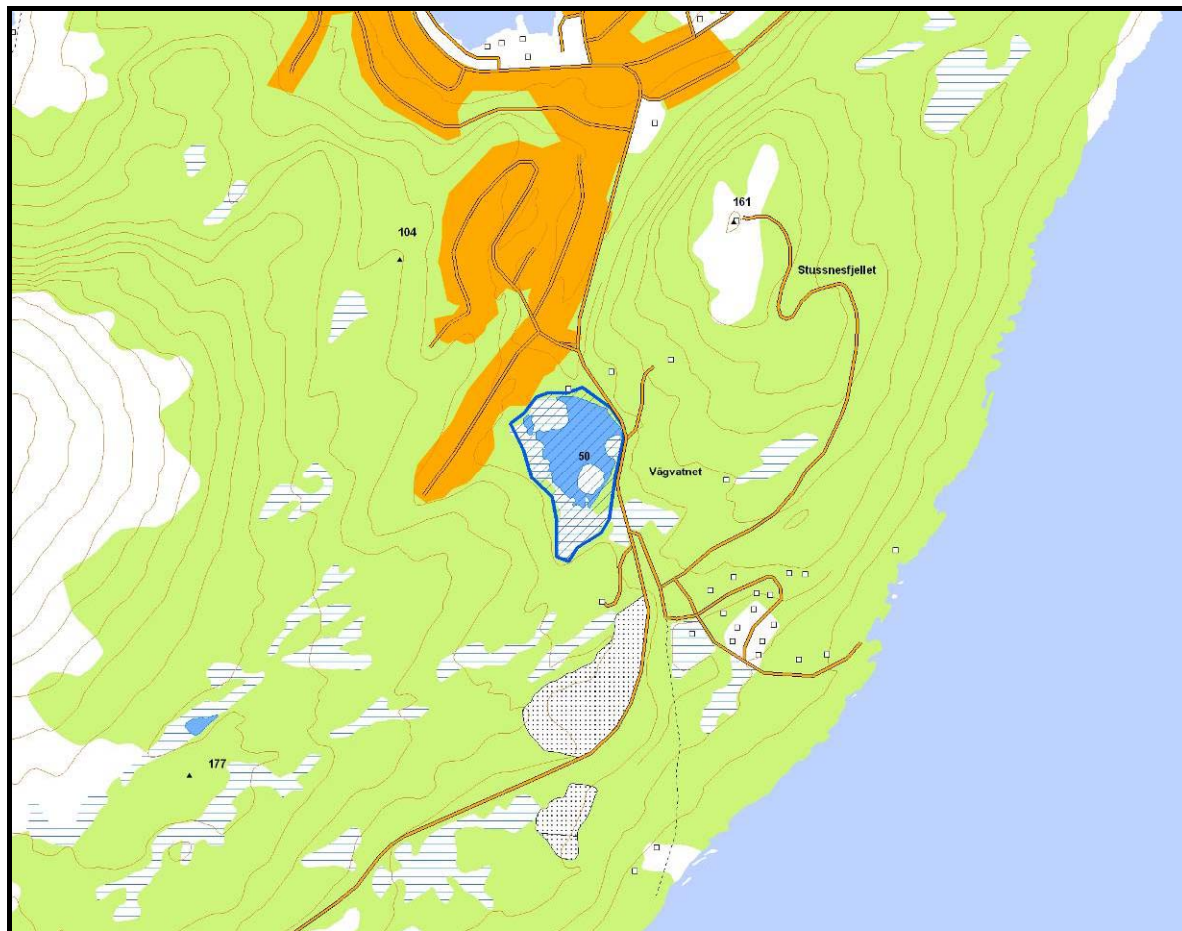
Store og Lille Follesøy har et rikt fugleliv med en rekke arter hekkende sjøfugl og annen vannfugl. Forekomsten av krykkje (VU), storskarv, teist (NT), store måsekolonier og mange par hekkende ærfugl og grågås gjør området til et svært viktig viltområde i denne delen av kommunen. Området er fredet som naturreservat.

Prioritert viltområde 5 Vågvatnet

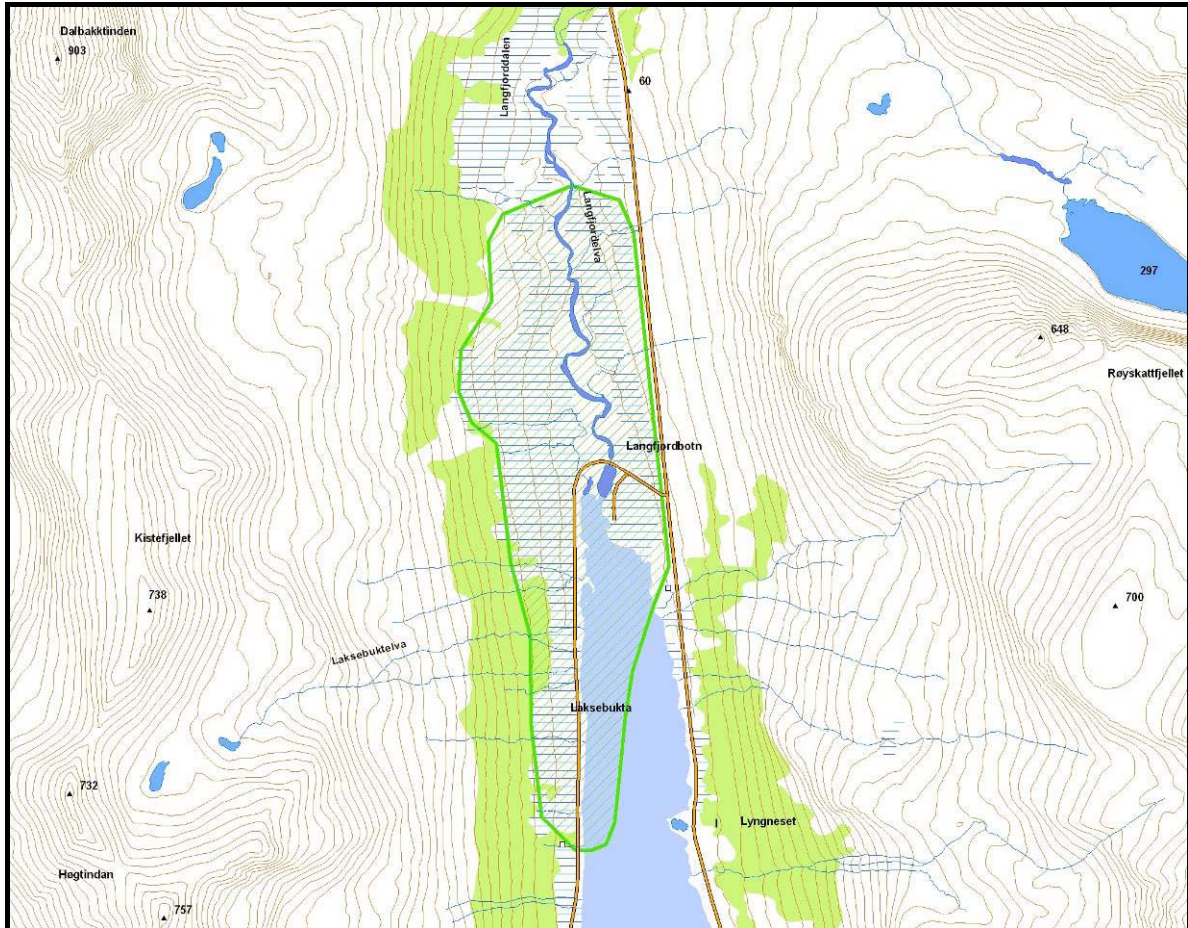
Verdisetting	C – lokalt viktig viltområde
Høyde over havet (m)	50
UTM (WGS84)	34W 498927 7768117

Dette er et lokalt viktig viltområde med flere hekkende arter som fiskemåse, stokkand, krikkand og siland.

Prioritert viltområde	6 Langfjordbotn
Verdisetting	B – viktig viltområde
Høyde over havet (m)	0-6
UTM (WGS84)	34W 482504 7778323

Denne lokaliteten er et viktig hekkeområde for en rekke arter våtmarksfugl. Her hekker rødnebbterne, makrellterne (VU), vipe (NT), rødstilk, brushøns (DD), myrsnippe, steinvender og tjeld. Flere par fiskemåser hekker også spredt i området.

Prioritert viltområde 7 Storsandvik, Taskeby**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

UTM (WGS84)

B – viktig viltområde

20-160

34W 498919 7763236

Denne bjørkeskoglia har en særlig stor tetthet av hekkende spurvefugl, men også en rekke andre arter. Rugde, enkeltbekkasin og dvergspett (VU) hekker i lokaliteten. Området er også brukt til jakt av arter som høsehauk (VU) og spurvehauk.

Priorisert viltområde 8 Enesodden, Vorterøy**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

UTM (WGS84)

B – viktig viltområde

1-80

34W 485535 7764062

Denne lokaliteten er en stor koloni med gråmåse, svartbak og en del ærfugl. Lokaliteten er jaktområde både for jaktfalk (NT) og havørn.

Prioritert viltområde 9 Holmevatn, Uløya**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

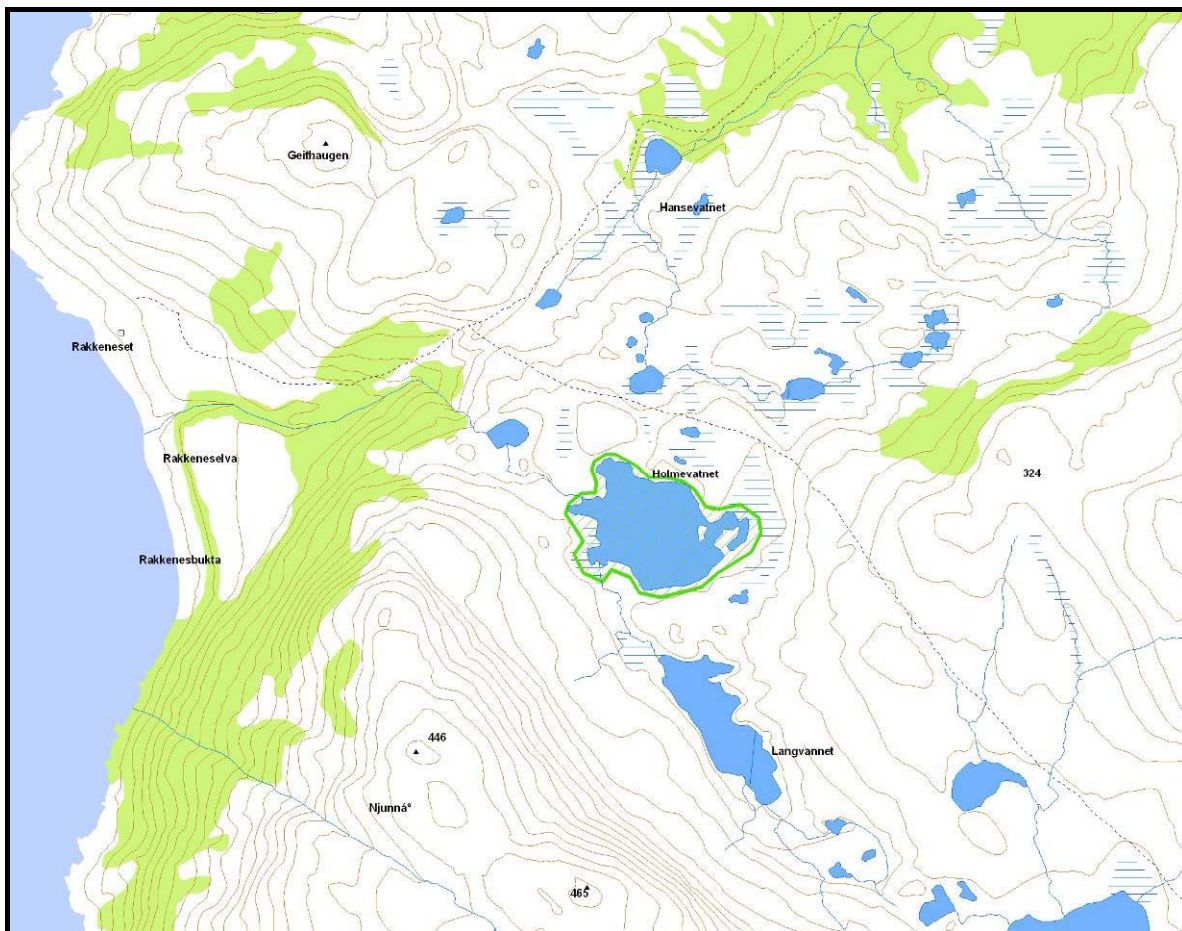
UTM (WGS84)

B – viktig viltområde

161

34W 484482 7752755

Denne lokaliteten er hekkeområde for arter som storlom (VU), stjørtand (NT), topp-and og siland. Dessuten hekker det noen par med makrellterner (VU) på holmen i vannet.

Prioritert viltområde 10 Stormyra, Nord-Rekvik**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

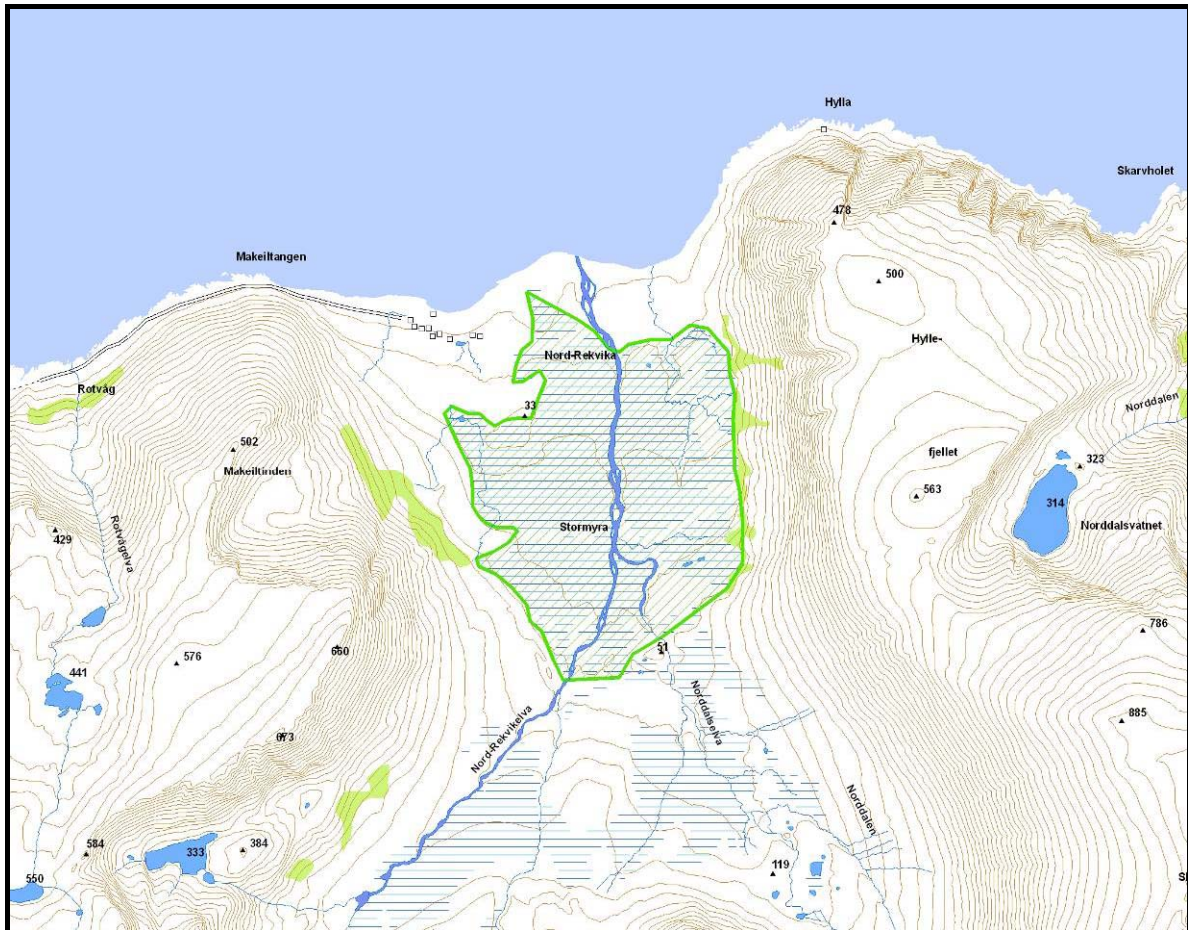
UTM (WGS84)

B – viktig viltområde

10-40

34W 487126 7790266

Denne lokaliteten har en sterk bestand med hekkende fugl. Arter som tyvjo, fiske-måse, småspove, storspove (NT), steinvender, myrsnipe, brushøns og vipe (NT) hekker regelmessig i området.

Prioritert viltområde 11 Grunnfjordfjæra**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

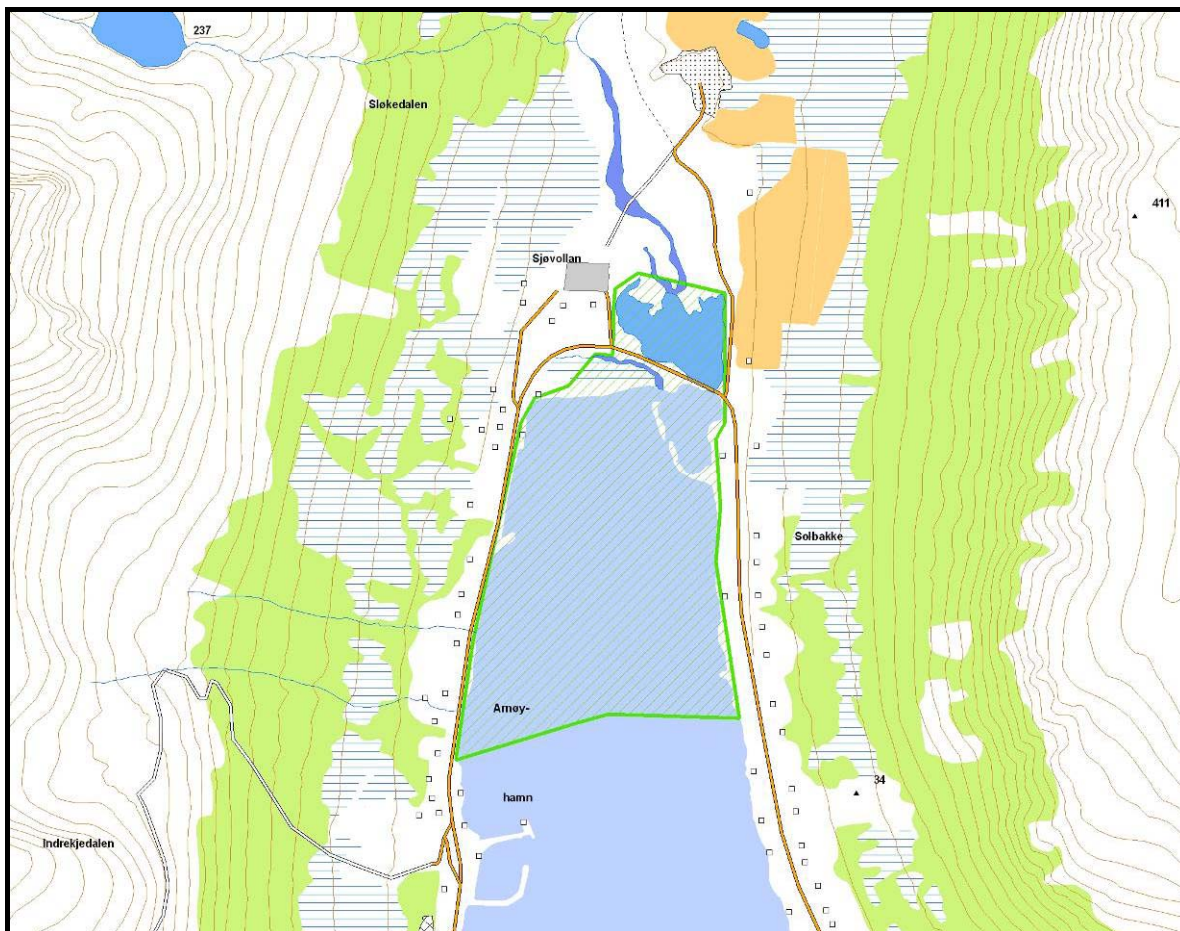
UTM (WGS84)

B – viktig viltområde

1-14

34W 486392 7772608

Lokaliteten er et viktig beiteområde for en rekke arter våtmarksfugl fra det omkringliggende kulturlandskapet. Her er mange ulike arter med vipe (NT) og storspove (NT) som rødlistearter.

Prioritert viltområde 12 Solstrand**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

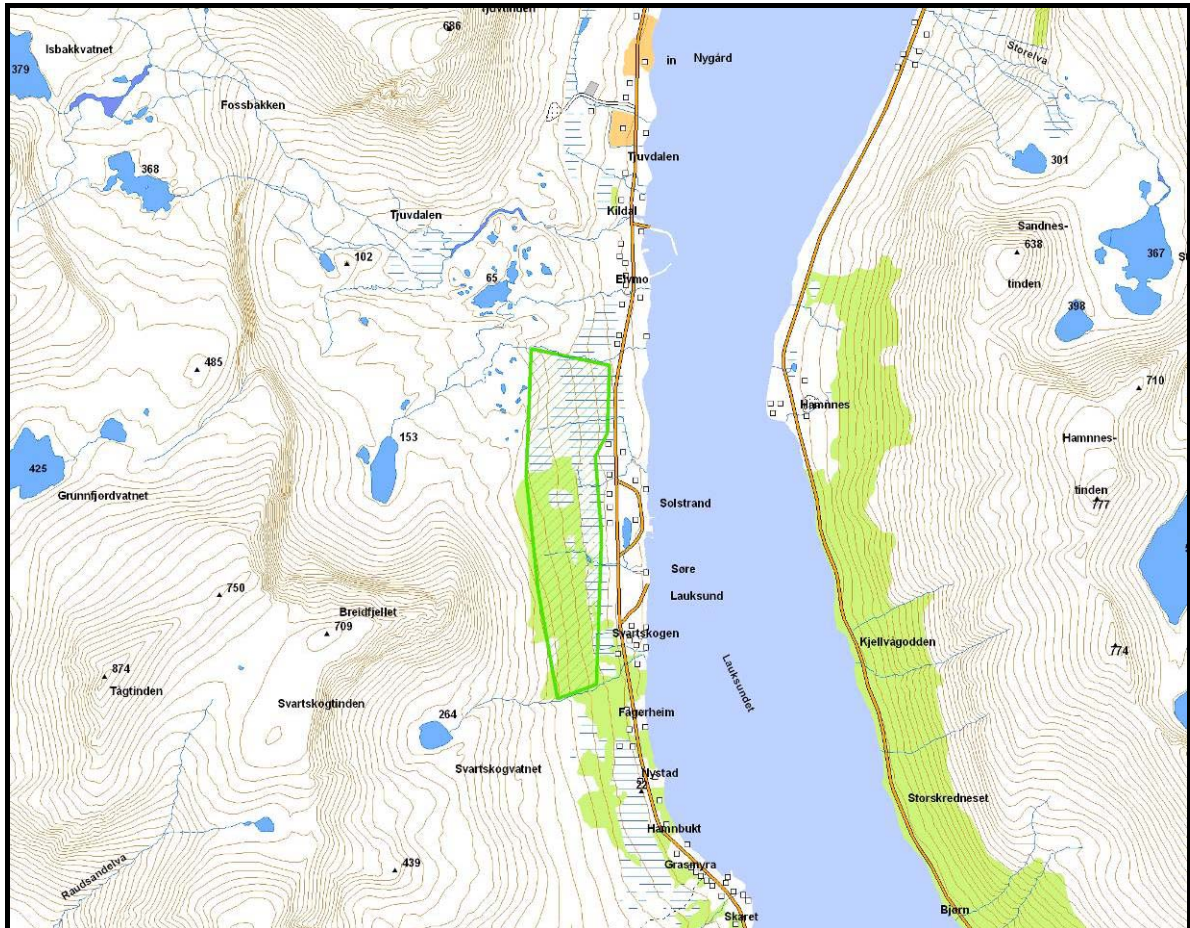
UTM (WGS84)

B – viktig viltområde

20-55

34W 490307 7778426

Dette er en viktig hekkelokalitet for en rekke arter vadefugl som småspove og rødstilk. Her hekker en koloni med ti par tyvjo (NT).

3.4 Rødlisterarter

Norsk Rødliste 2006 (Kålås m. fl. 2006) danner grunnlaget for kartleggingen av sjeldne og truede arter innenfor kommunen. Kartleggingsarbeidet har påvist 22 rødlistearter innenfor de undersøkte områdene i Skjervøy, fordelt på 19 fuglearter og tre pattedyr. Områdene er vist i et separat kartvedlegg som SOSI-filer levert til kommunen. Data er også lagt inn i Excel.

3.4.1 Nasjonalt rødlistede planter

Det er ikke påvist nasjonalt rødlistede plantearter i kommunen i prosjektet.

3.4.2 Regionalt sjeldne, men ikke rødlistede planter

Det er også funnet flere andre sjeldne planter i kommunen:

Lappmarihand (*Dactylorhiza lapponica*). Arten finnes flere steder i kommunen.
Den er ført på rødlista for Troms fylke (Engelskjøn & Skifte 1995).

Ishavsstjerneblom (*Stellaria humifusa*). Arten er påvist på en lokalitet i kommunen.

Tyrihjelm (*Aconitum septentrionale*). Arten har sin nordgrense i landet i kommunen og finnes med gode forekomster på Arnøya.

Grynsildre (*Saxifraga granulata*). Arten finnes kun på en lokalitet i kommunen, på myr ved Langfjordvatnet.

Bergfrue (*Saxifraga cotyledon*). Arten er funnet kun på en lokalitet i kommunen.

3.4.3 Nasjonalt rødlistede virveldyr

Fugl og pattedyr

Lomvi (*Uria aalge*). *CR – kritisk truet*. Arten hekker ikke i kommunen, men ses regelmessig både i sommer- og vinterhalvåret.

Krykkje (*Rissa tridactyla*). *VU – sårbar*. Arten opptrer i store antall langs kysten utenfor hekketida. En stabil og to små og mer ustabile kolonier finnes i kommunen.

Lunde (*Fratercula arctica*). *VU -- sårbar*. Arten hekker ikke i kommunen, men ses i betydelige mengder i sommerhalvåret. Dette er beitende fugl fra særlig Nord-Fugløya.

Makrellterne (*Sterna hirundo*). *VU – sårbar*. Arten hekker i spredte par i koloniene av rødnebbterne på flere lokaliteter.

Storlom (*Gavia arctica*). *VU – sårbar*. Arten hekker fåtallig ved ferskvatn i kommunen.

Bergirisk (*Carduelis flavirostris*). *NT - nær truet*. Arten hekker en rekke steder i de bratte klippeveggene på mange av de store øyene i kommunen. Arten kom på den nye rødlista 6. desember 2006 og vi har derfor ikke registrert disse artene under feltarbeidet.

Brushane (*Philomachus pugnax*). *DD - Datamangel*. Arten hekke spredt i våtmarker i kommunen. Arten kom på den nye rødlista 6. desember 2006 og vi har derfor ikke registrert disse artene under feltarbeidet.

Fjellvåk (*Buteo lagopus*). *NT - nær truet*. Arten hekker en rekke steder i kommunen, særlig tallrik i gode smågnagerår. Arten kom på den nye rødlista 6. desember 2006 og vi har derfor ikke registrert disse artene under feltarbeidet.

Jaktfalk (*Falco rusticolus*). *NT – nær truet*. Arten hekker fåtallig, men regelmessig i kommunen.

Kongeørn (*Aquila chrysaetos*). *NT - nær truet*. Arten hekker flere steder i kommunen.

Sjørorre (*Melanitta fusca*). *NT - nær truet*. Arten opptrer regelmessig på sjøen under vinteren og på vårtrekket, og arten hekker spredt i kommunen.

Steinskvett (*Oenanthe oenanthe*). *NT - nær truet*. Arten hekker regelmessig i steinete, vegetasjonsfattige områder over det meste av kommunen. Arten kom på den nye rødlista 6. desember 2006 og vi har derfor ikke registrert disse artene under feltarbeidet.

Stjertand (*Anas acuta*). *NT - nær truet*. Arten ses i lave antall i kommunen under trekket vår og høst.

Storspove (*Numenius arquata*). *NT - nær truet*. Arten hekker i lave antall, særlig på Arnøya og Follesøyan. Arten kom på den nye rødlista 6. desember 2006 og vi har derfor ikke registrert disse artene under feltarbeidet.

Stær (*Sturnus vulgaris*). *NT - nær truet*. Arten hekker flere steder i kommunen, med flest par på Arnøya. Arten kom på den nye rødlista 6. desember 2006 og vi har derfor ikke registrert disse artene under feltarbeidet.

Teist (*Cephus grylle*). *NT - nær truet*. Arten hekker tallrikt over det meste av kommunens kyststrekning.

Tyvjo (*Stercorarius parasticus*). *NT - nær truet*. Arten hekker en rekke steder i kommunen. Flest par finnes på Arnøya. Arten kom på den nye rødlista 6. desember 2006 og vi har derfor ikke registrert disse artene under feltarbeidet.

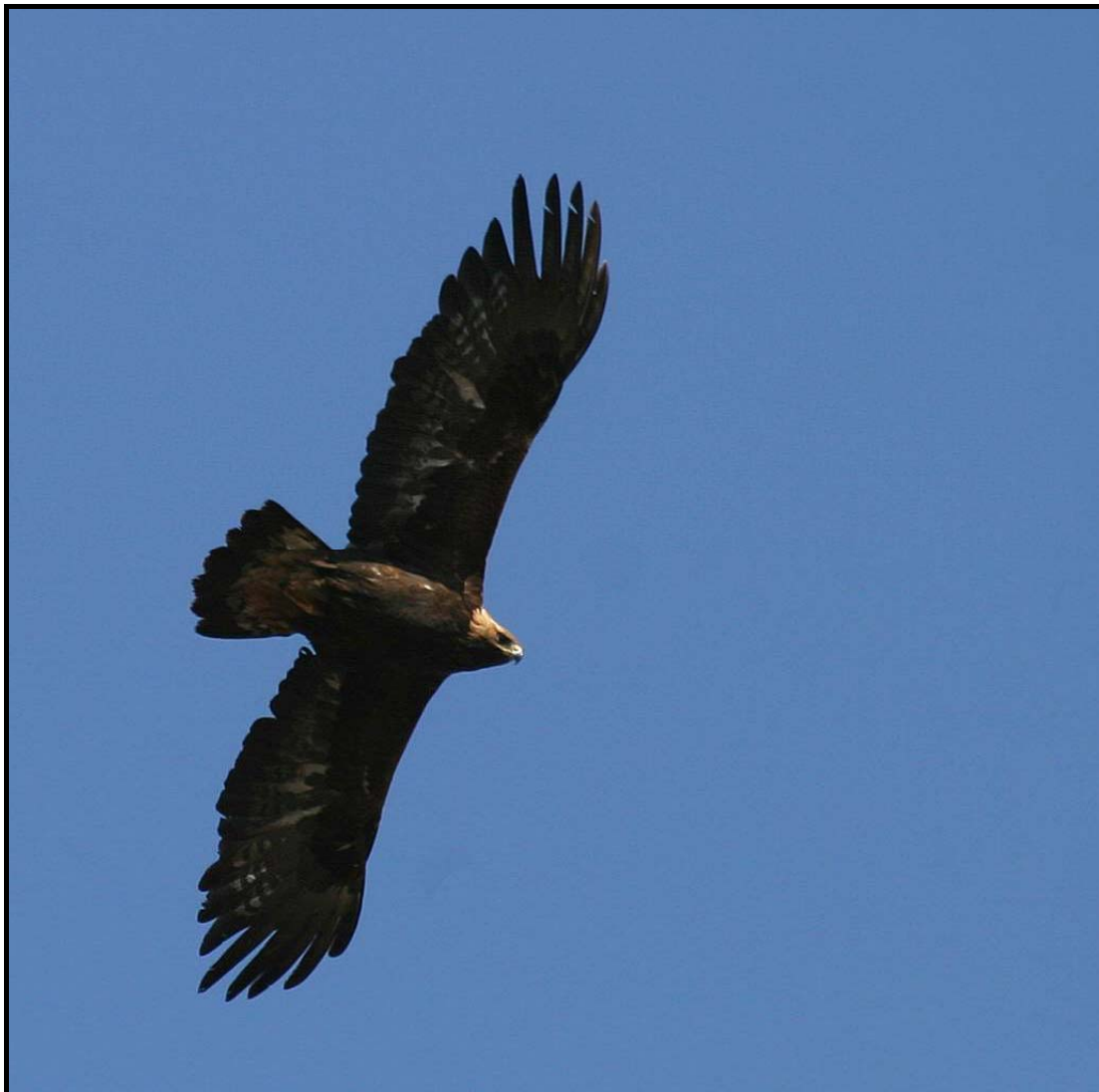
Vandrefalk (*Falco peregrinus*). *NT – nær truet*. Det hekker flere par i kommunen.

Vipe (*Vanellus vanellus*). *NT - nær truet*. Arten hekker fåtallig en rekke steder i kommunen, men er vanligst på Arnøya. Arten kom på den nye rødlista 6. desember 2006 og vi har derfor ikke registrert disse artene under feltarbeidet.

Oter (*Luta lutra*). *VU - sårbar*. Arten er en vanlig art i det meste av kommunen.

Steinkobbe (*Phoca vitulina*). *VU – sårbar*. Arten forekommer på noen få steder i kommunen. Arten kom på den nye rødlista 6. desember 2006 og vi har derfor ikke registrert disse artene under feltarbeidet.

Havert (*Halichoerus grypus*). *NT - nær truet*. Arten finnes en rekke steder i kommunen. Arten kom på den nye rødlista 6. desember 2006 og vi har derfor ikke registrert disse artene under feltarbeidet.

Kongeørn – en rødlistesart som hekker i kommunen. Foto: Karl-Birger Strann ©

3.5 Sammenveide områder – viktige områder for biologisk mangfold

På bakgrunn av de samlede påviste data fra delementene naturtyper, viltområder, ferskvannslokaliteter og rødlistearter er det funnet frem til sammenveide områder – dvs. områder som er vurdert som spesielt viktige områder for biologisk mangfold innenfor Skjervøy kommune. Disse områdene er igjen delt inn i tre viktighetskategorier på samme måte som inndelingen av naturtypene:

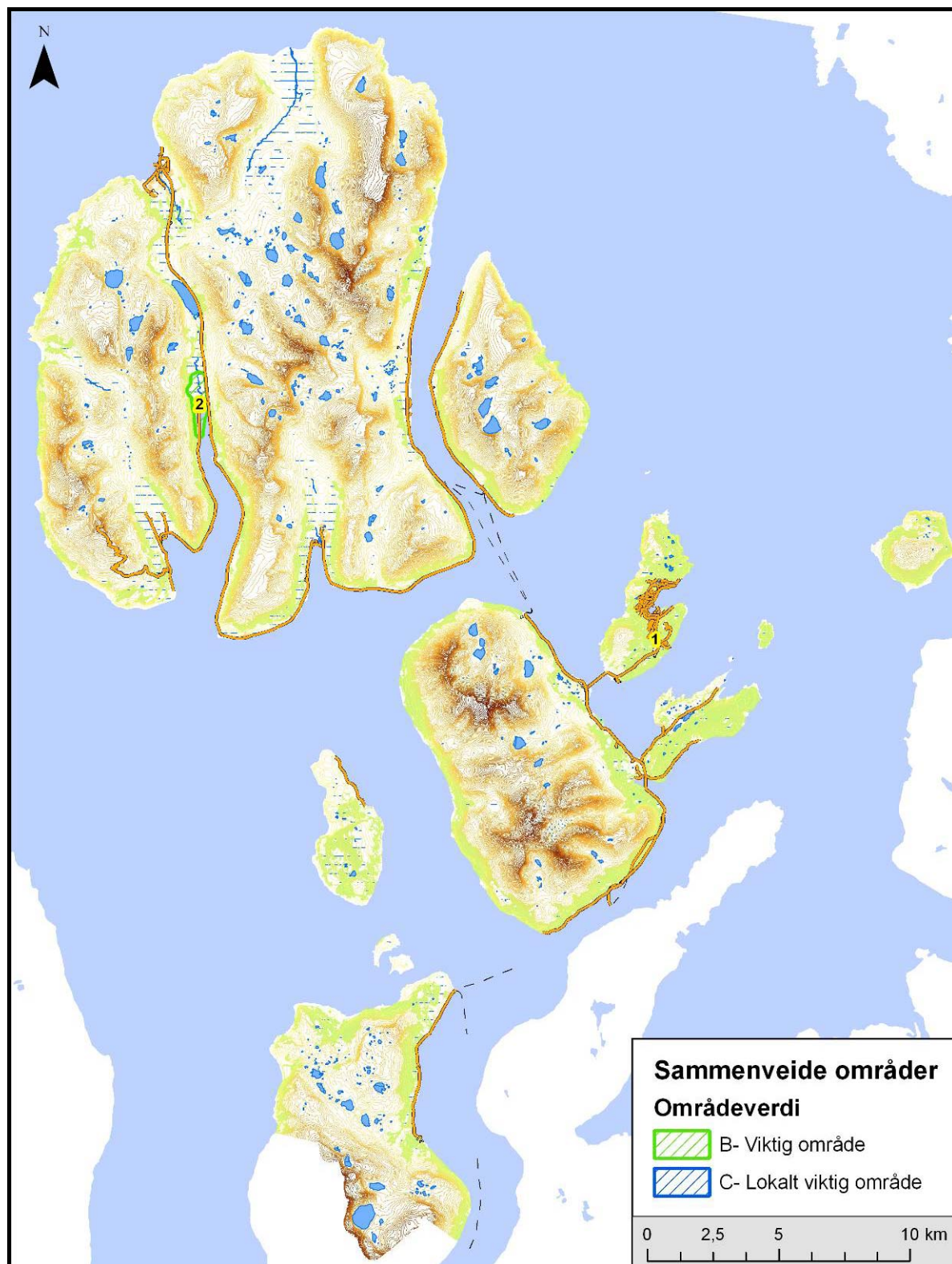
A – Svært viktige

B – Viktige

C – Lokalt viktige

Det er påvist totalt to områder som er viktige for biologisk mangfold (Figur 4). Ett av disse er gitt verdi B – viktig område for biologisk mangfold, mens det andre området er gitt verdi C – lokalt viktig område for biologisk mangfold.

Figur 4. Oversikt over beliggenhet til sammenveide områder i kommunen.

3.5.1 De enkelte forvaltningsråd

Ulike aktiviteter. Ulike inngrep av infrastruktur som veier, kraftlinjer eller bygninger o.s.v. må vurderes i hvert enkelt tilfelle opp mot de kvaliteter vi har påvist i dette prosjektet. Masseuttak, grøfting og/eller gjenfyllinger vil kunne ha stor negativ innvirkning på biologisk mangfold enten direkte gjennom inngrepet eller indirekte gjennom langtidseffekter av negativ art. Et eksempel kan være en grøfting som langsomt drenerer et større våtmarkssystem som ikke er direkte berørt av selve grøftingen, men som likevel langsomt tømmes for vann. Slike effekter kan ha like stor negativ innvirkning på biologisk mangfold som et direkte arealinngrep i selve leveområdet/naturtypen.

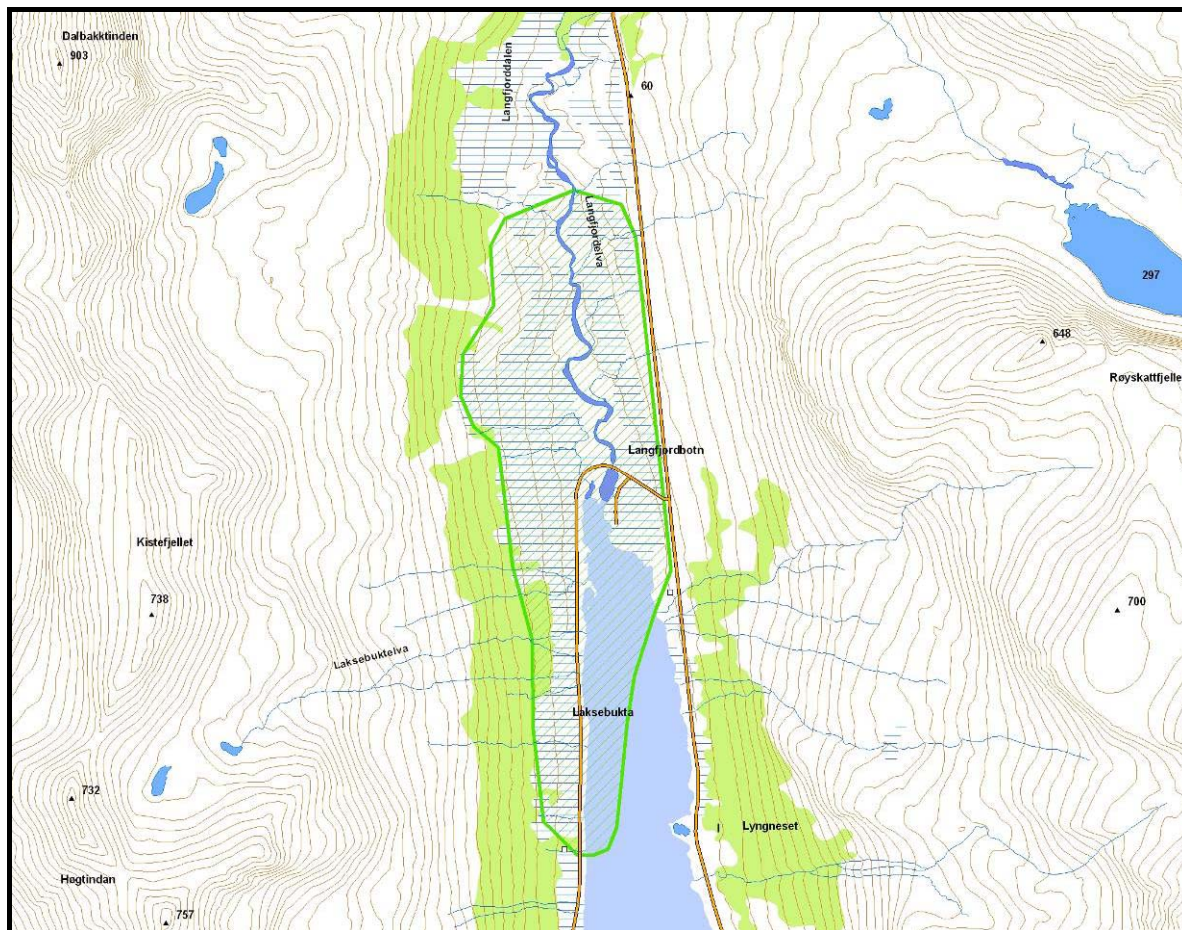
Aktiviteter som friluftsliv drives i dag allerede i store deler av kommunen uten at vi vet om det stedvis kan ha negativ påvirkning på biologisk mangfold. Husdyr på beite kan fortsette som i dag.

Etter beskrivelsen av hvert enkelt sammenveid område, gis forvaltningsråd for noen av de aktuelle tema som er nevnt ovenfor.

3.5.2 Beskrivelse av sammenveide områder

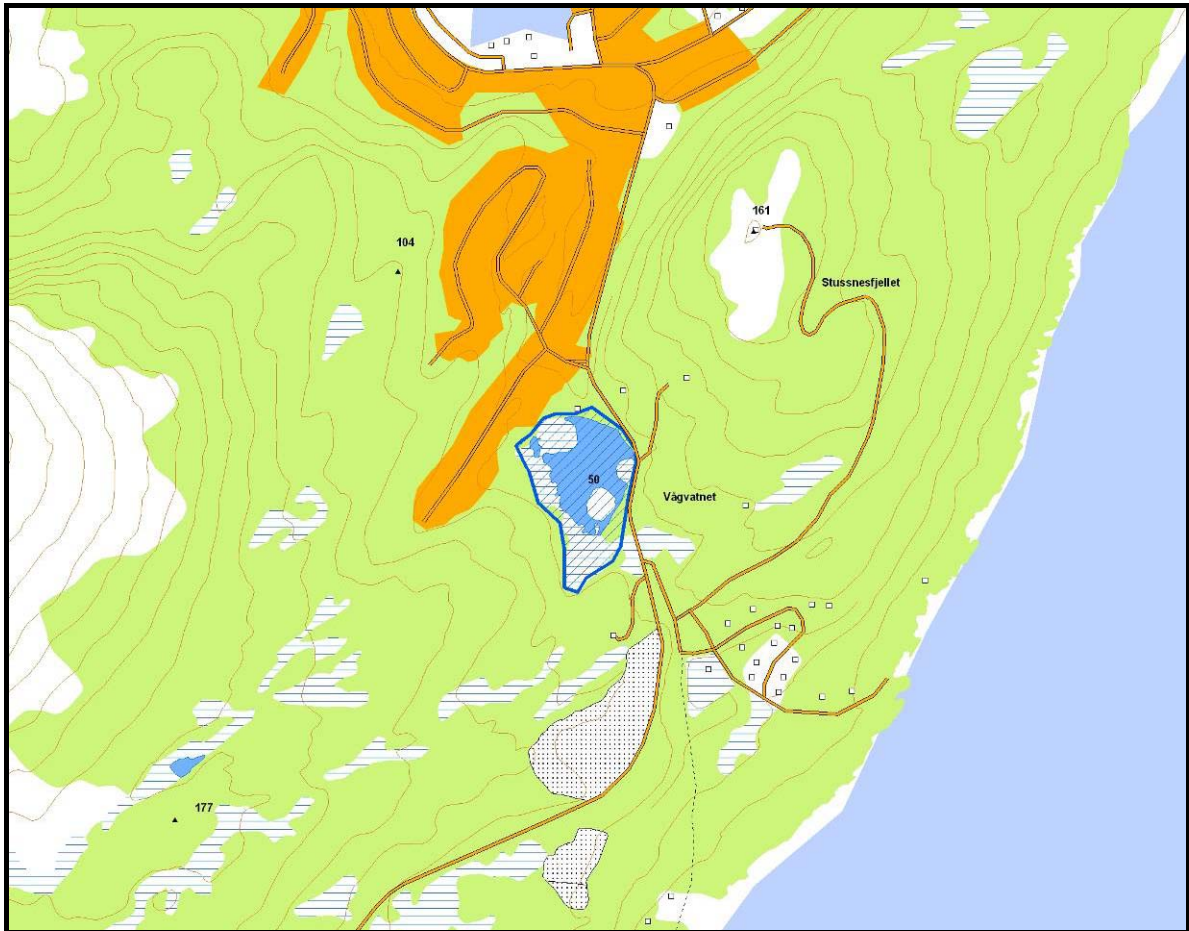
1 Langfjordbotn – viktig område for biologisk mangfold (B).

Lokaliteten har verdier både som naturtype og som viltområde og vurderes som å være et viktig område for biologisk mangfold. Området kan være utsatt for inngrep som for eksempel hyttebygging.

2 Vågvatnet – lokalt viktig område for biologisk mangfold (C).

Lokaliteten er et av få vann av denne typen i kommunen og har lokal verdi både som naturtype og som viltområde.

4. Referanser

Benum P 1958. The flora of Troms Fylke. A floristic and phytogeographic survey of the vascular flora of Troms Fylke in northern Norway. Tromsø Mus. Skr. 6: 1-402 + 546 kart.

Direktoratet for Naturforvaltning. 1996. Viltkartlegging. DN-håndbok 11.

Direktoratet for Naturforvaltning. 1999b. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13.

Direktoratet for Naturforvaltning. 2000. Kartlegging av ferskvannslokaliteter. DN-håndbok 15.

Direktoratet for Naturforvaltning. 2001. Kartlegging av marint biologisk mangfold. DN-håndbok 19.

Engelskjøn T & Skifte O 1995. The vascular plants of Troms, North Norway. Revised distribution maps and altitude limits after Benum: The flora of Troms Fylke. Tromsø Naturvit. 80: 1-277.

Fjelland M, Elven R, Johansen V. 1983. Havstrand i Troms, botaniske verneverdier. Miljøverndepartementet, rapport T-551. Oslo.

Fremstad, E. & Moen, A. (red.) 2001. Truete vegetasjonstyper i Norge. NTNU Vitenskapsmuseet Rapp. Bot. Ser. 2001-4:1-231.

Fylkesmannen i Troms. 1996. Utkast til verneplan for kystregionen i Troms fylke. Faglig del I: Nord-Troms. Rapport 64-1996, Fylkesmannen i Troms. 118s.

Granmo A 1995. En befarings til tyrihjelmsforekomstene på Arnøy. Polarflokken 19: 81-88.

Høiland K. 1986. Utsatte planter i Nord Norge. Lokalitetsoversikt. Konfidensiell rapport, vedlegg til Økoforsk rapport 1986:1 / 1986:2 Utsatte planter i Nord-Norge. Økoforsk, Trondheim.

Johansen B, Granmo A, Spjelkavik S 1988. Skog i Troms. Lokalitetsbeskrivelser. Verneverdier. Rapport til Fylkesmannen i Troms, Tromsø. Upublisert.

Kålås, J.A., Viken, Å. Og Bakken, T. (red). 2006. Norsk rødliste 2006 – 2006 Norwegian Red List. Artsdatabanken, Norway.

Lid, J & Lid, D. T. (R. Elven red.) 2005. Norsk flora. 7 utg. Det Norske Samlaget, Oslo.

Mejlund Y 1980. Floristiske undersøkelser i Nord-Troms og Vest-Finnmark, 1963 og tidligere. Polarflokken 4: 58-73.

Nilsen, S.Ø., Tømmervik, H. & Strann, K.-B. 1999. Konsekvensutredning for fauna og flora i forbindelse med Kommunedelplan FV 347 Lauksundskaret – Langfjordvatnet. NINA Oppdragsmelding 584: 1-25.

Timdal E 2005. Norsk lavdatabase. <http://www.nhm.uio.no/lichens> [Først publisert 1997.04.16, siste oppdatering 2005.05.26.]

NINA Rapport 209

ISSN:1504-3312

ISBN: 13:978-82-426-1688-9

Norsk institutt for naturforskning

NINA Hovedkontor

Postadresse: NO-7485 Trondheim

Besøks/leveringsadresse: Tungasletta 2, NO-7047 Trondheim

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 73 80 14 01

Organisasjonsnummer: 9500 37 687

<http://www.nina.no>